

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2009. július 16.*

Tartalomjegyzék

Jogi háttér	I - 6224
A német szabályozás	I - 6224
A DSD kollektív rendszer, a logóra vonatkozó felhasználási szerződés és a szolgáltatási szerződés	I - 6225
A 89/104/EGK irányelv	I - 6228
A jogvita előzményei	I - 6229
A vitatott határozat	I - 6231
Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott ítélet	I - 6237
A Bíróság előtti eljárás	I - 6242
A fellebbezésről	I - 6244
Az indokolási kötelezettségnek a megtámadott ítélet ellentmondásos indokolásából eredő megsértésére alapított első jogalapról	I - 6244
A felek érvei	I - 6244
A Bíróság álláspontja	I - 6245
A logóra vonatkozó felhasználási szerződésnek és az ügy egyéb iratainak elferdítésére alapított második jogalapról	I - 6247
A felek érvei	I - 6247
A Bíróság álláspontja	I - 6248

* Az eljárás nyelve: német.

Az elégtelen indokolásra, a tények elferdítésére és a DGP logóhoz kapcsolódó kizárólagos jogokkal kapcsolatos téves jogalkalmazásra alapított harmadik jogalapról	I - 6250
A felek érvei	I - 6250
A Bíróság álláspontja	I - 6253
A közösségi védjegyjog megsértésére alapított negyedik jogalapról	I - 6256
A felek érvei	I - 6256
A Bíróság álláspontja	I - 6257
Az EK 82. cikk megsértésére alapított ötödik jogalapról	I - 6259
A felek érvei	I - 6259
A Bíróság álláspontja	I - 6261
A 17. rendelet 3. cikkének és az arányosság elvének megsértésére alapított hatodik jogalapról	I - 6263
A felek érvei	I - 6263
A Bíróság álláspontja	I - 6264
Az eljárási szabálytalanságra alapított hetedik jogalapról	I - 6265
A felek érvei	I - 6265
A Bíróság álláspontja	I - 6266
Az ésszerű ítélelhezatali határidő betartásához való alapvető jog megsértésére alapított nyolcadik jogalapról	I - 6267
A felek érvei	I - 6267
A Bíróság álláspontja	I - 6269
A költségekről	I - 6274
I - 6220	

A C-385/07. P. sz. ügyben,

a **Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH** (székhelye: Köln [Németország], képviselik: W. Deselaers, E. Wagner és B. Meyring Rechtsanwälte)

fellebbezőnek

a Bíróság alapokmányának 56. cikke alapján 2007. augusztus 8-án benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselek: W. Mölls és R. Sauer, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

I - 6221

támogatják:

az **Interseroh Dienstleistungs GmbH** (székhelye: Köln, képviselik: W. Pauly, A. Oexle és J. Kempkes Rechtsanwälte)

beavatkozó a fellebbezési eljárásban,

a **Vfw GmbH** (székhelye: Köln, képviseli: H. Wissel Rechtsanwalt),

a **Landbell AG für Rückhol-Systeme** (székhelye: Mayence [Németország], képviselik: A. Rinne és M. Westrup Rechtsanwälte),

a **BellandVision GmbH** (székhelye: Pegnitz [Németország], képviselik: A. Rinne és M. Westrup Rechtsanwälte)

beavatkozók az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, M. Ilešič (előadó), J.-C. Bonichot és T. von Danwitz tanácselnökök, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, A. Arabadjiev, C. Toader és J.-J. Kasel bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,
hivatalvezető: H. von Holstein hivatalvezető-helyettes,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. december 9-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2009. március 31-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- ¹ Fellebbezésében a Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH (a továbbiakban: DSD) az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága T-151/01. sz., Duales System Deutschland kontra Bizottság ügyben 2007. május 24-én hozott ítéletének (EBHT 2007., II-1607. o., a továbbiakban: a megtámadott ítélet) hatályon kívül helyezését kéri, amelyben az Elsőfokú Bíróság elutasította az EK-Szerződés 82. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP D3/34493 – DSD-ügy) 2001. április 20-án hozott 2001/463/EK bizottsági határozat (HL L 166., 1. o.; a továbbiakban: a vitatott határozat) megsemmisítése iránti keresetét.

Jogi háttér

A német szabályozás

- 2 1991. június 12-én elfogadták a csomagolási hulladékok keletkezésének megelőzéséről szóló rendeletet (Verordnung über die Vermeidung von Verpackungsabfallent, BGBl. 1991. I., 1234. o.), amelynek a jelen ügyben alkalmazandó módosított változata 1998. augusztus 28-án lépett hatályba (a továbbiakban: csomagolási rendelet). E rendelet célja a csomagolási hulladékok környezetre gyakorolt bármilyen hatásának megakadályozása vagy csökkentése, és ennek érdekében e rendelet arra kötelezi a gyártókat és forgalmazókat, hogy a nyilvános hulladékártalmatlanító rendszeren kívül vegyék vissza és hasznosítsák a felhasznált kereskedelmi csomagolásokat.

- 3 Közelebről a gyártók és forgalmazók az áru vásárlásának helyén, illetve a fogyasztóhoz legközelebb lévő vásárlási helyen kötelesek ingyenesen visszavenni és hasznosítani a végső fogyasztók által használt, a csomagolási rendeletben meghatározott csomagolásokat (a továbbiakban: egyéni rendszer). A fogyasztót tisztán felismerhető táblákon kell e lehetőségről tájékoztatni.

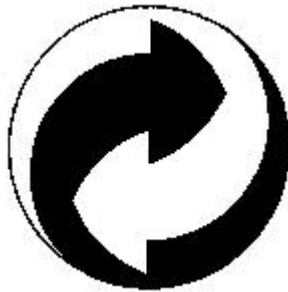
- 4 Az említett rendelet ugyanakkor mentesíti a gyűjtési és egyéni hasznosítási kötelezettség alól azon gyártókat és forgalmazókat, akik csatlakoznak valamely olyan rendszerhez, amely a forgalmazó vonzáskörzetének egészében biztosítja az eladási csomagolásnak a végső fogyasztóktól való vagy azok lakóhelye közelében, hasznosítás céljából történő rendszeres gyűjtését (a továbbiakban: kollektív rendszer). A valamely kollektív rendszerhez csatlakozó gyártók és forgalmazók az e rendszerben foglalt összes csomagolással kapcsolatban mentesülnek a gyűjtési és hasznosítási kötelezettségük alól, és az e rendszerhez való tartozásukat címkézéssel vagy más megfelelő módszerrel kötelesek feltüntetni. A csomagoláson is feltüntethetik a részvételüket, vagy erre egyéb eszközöket is alkalmazhatnak, mint például az ügyfelek vásárlás helyén való tájékoztatása vagy a csomagoláshoz csatolt ismertető.

- 5 A kollektív rendszereket a szóban forgó Landok (tartományok) illetékes hatóságainak kell engedélyezniük. E rendszereknek, ahhoz, hogy engedélyezzék őket, többek között legalább egy Land területének egészére kell kiterjedniük, rendszeres hulladékgyűjtést kell végezniük a fogyasztók lakóhelyének közelében, és a hulladékkezelésért felelős helyi önkormányzatokkal kötött írásbeli megállapodáson kell alapulniuk. Minden vállalkozás, amely egy Landon belül eleget tesz e feltételeknek, kollektív rendszert szervezhet e Land területén.
- 6 2000. január 1-je óta a kollektív rendszereknek, valamint az egyéni rendszert választó gyártóknak és forgalmazóknak ugyanazon hasznosítási szinteket kell betartaniuk. A csomagolási rendelet I. mellékletében meghatározott szintek a csomagolást alkotó anyagoként eltérnek. A gyűjtési és hasznosítási kötelezettség betartását az egyéni rendszer esetén független szakértők által kibocsátott tanúsítvány, a kollektív rendszer esetében pedig az összegyűjtött és hasznosított csomagolások mennyiségére vonatkozó adatok nyújtása biztosítja.

A DSD kollektív rendszer, a logóra vonatkozó felhasználási szerződés és a szolgáltatási szerződés

- 7 A DSD olyan társaság, amely 1991 óta működtet kollektív rendszert Németország egész területén (a továbbiakban: DSD-rendszer). Erre a DSD 1993-ban az összes Land illetékes hatóságától engedélyt kapott.
- 8 A DSD és a rendszeréhez csatlakozó gyártók, illetve forgalmazók közötti jogviszonyokat olyan szerződés szabályozza, amelynek tárgya a „Der Grüne Punkt” logó használata (a továbbiakban: a logóra vonatkozó felhasználási szerződés). A DSD-rendszerbe belépő vállalkozás a szerződés aláírásával licencdíj fizetése ellenében jogosult a „Der Grüne Punkt” logót (a továbbiakban: DGP logó) a DSD-rendszerbe tartozó csomagolásokon feltüntetni.

- 9 A DSD 1991-ben védjegyként lajstromoztatta az említett, alább szereplő logót a német szabadalmi- és védjegy hivatalnál:

- 10 A DPG logó Németországon kívüli, nevezetesen az Európai Közösség többi tagállamában történő használatára a DSD általános licenc formájában átengedte a használati jogokat a Packaging Recovery Organisation Europe SPRL-nek (ProEurope), amelynek székhelye Brüsszelben (Belgium) található.
- 11 Németországban a DSD a logóra vonatkozó felhasználási szerződés 2. cikke alapján a rendszeréhez csatlakozó vállalkozások számára biztosítja azon csomagolások gyűjtését, válogatását és hasznosítását, amelyeket e vállalkozások a DSD-rendszerben kívánnak kezelni, és így mentesülnek az e csomagolásokkal kapcsolatos gyűjtési és hasznosítási kötelezettségüktől. E célból az említett szerződés 3. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a DSD-rendszerhez csatlakozó vállalkozások kötelesek megjelölni, hogy milyen típusú csomagolásokat kívánnak a DSD-rendszer útján kezelni, és az ilyen típusú, a németországi nemzeti fogyasztásra szánt csomagolások mindegyikén feltüntetni a DGP logót.

- 12 A jelen jogvita alapját képező tényállás idején hatályos, a logóra vonatkozó felhasználási szerződés értelmében a DPG logó használója az e szerződés alapján Németország területén forgalmazott, és e logót viselő összes csomagolás után díjat köteles fizetni a DSD-nek. Az említett szerződés 4. cikkének (1) bekezdése szerint az e szabály alóli kivételek külön írásbeli megállapodás tárgyát képezik. A szerződés 5. cikkének (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a DPG logót viselő és az e logó használója által Németország területén forgalmazott összes csomagolás kiszámlázásra kerül.
- 13 A díj összegét kétféle tényező alapján számítják ki: egyrészt a csomagolás súlya és a felhasznált anyag típusa, másrészt pedig a csomagolás térfogata, illetve felülete alapján. A logóra vonatkozó felhasználási szerződés 4. cikkének (2) és (3) bekezdése alapján a díjak nem tartalmaznak nyereség címén történő növelést, és kizárólag a hulladékgyűjtés, -válogatás és -hasznosítás költségeinek, valamint az ezekhez kapcsolódó ügyműveleti költségeknek a fedezésére szolgálnak.
- 14 A DSD-rendszerben a DGP logót viselő csomagolások vagy speciális és attól függően megkülönböztetett kukákban, hogy fémről, műanyagból, többféle anyagból álló csomagolásról van-e szó, vagy a háztartások közelében elhelyezett konténerekben (különösen a papír és üveg esetén) kerülnek gyűjtésre, miközben a többi hulladékot a közösségi rendszer hulladékártalmatlanító kukáiba kell bedobni.
- 15 Mindemellett a DSD nem saját maga gyűjti és hasznosítja a használt csomagolásokat; e szolgáltatást helyi hulladékgyűjtő vállalkozások alvállalkozóként végzik el. A DSD és e vállalkozások közötti jogviszonyokat egy többször módosított típus szerződés szabályozza, amelynek tárgya a csomagolások összegyűjtésére és szétválogatására szolgáló rendszer létrehozása és üzemeltetése (a továbbiakban: szolgáltatási szerződés). A DSD és 537 helyi vállalkozás által kötött ezen szolgáltatási szerződés értelmében minden egyes vállalkozás egy bizonyos körzetben kizárólagosan jogosult a csomagolások gyűjtését a DSD részére elvégezni. Miután e csomagolásokat szétválogatták, azokat hasznosítás céljából egy hulladékfeldolgozó létesítménybe szállítják.
- 16 A szolgáltatási szerződéssel a 2001. szeptember 17-én az EK 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazása vonatkozásában indított eljárásban (COMP/34493

DSD, COMP/37366 Hofmann + DSD, COMP/37299 Edelhoff + DSD, COMP/37291 Rethmann + DSD, COMP/37288 ARGE és öt egyéb vállalkozás + DSD, COMP/37287 AWG és öt egyéb vállalkozás + DSD, COMP/37526 Feldhaus + DSD, COMP/37254 Nehlsen + DSD, COMP/37252 Schönmakers + DSD, COMP/37250 Altvater + DSD, COMP/37246 DASS + DSD, COMP/37245 Scheele + DSD, COMP/37244 SAK + DSD, COMP/37243 Fischer + DSD, COMP/37242 Trienekens + DSD, COMP/37267 Interseroh + DSD ügyek) hozott 2001/837/EK bizottsági határozat (HL L 319., 1. o.) foglalkozik. Az Elsőfokú Bíróság a T-289/01. sz., Duales System Deutschland kontra Bizottság ügyben 2007. május 24-én hozott ítéletében (EBHT 2007., II-1691. o.), amely ellen nem nyújtottak be fellebbezést a Bírósághoz, elutasította a DSD által a 2001/837 határozat megsemmisítése iránt benyújtott keresetet.

A 89/104/EGK irányelv

- 17 A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK tanácsi irányelv (HL 1989. L 40., 1. o.; magyar nyelvű kiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o.) az 5. cikkének (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A védjegyoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ:

- a) a védjeggyel azonos megjelölést olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a védjegy árujegyében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal;
- b) olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a védjeggyel összetéveszhetnek a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; az összetéveszhetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzettársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a korábbi védjegyhez.”

18 Ugyanezen irányelv 8. cikke szerint:

„(1) A védjegy használati engedély tárgya lehet a tagállam egésze vagy egy része, illetve az árujegyzékben szereplő áruk, illetve szolgáltatások egésze vagy egy része tekintetében. A használati engedély kizárólagos vagy nem kizárólagos lehet.

(2) A védjegyoltalom jogosultja a védjegyoltalomból eredő jogaira hivatkozással felléphet az olyan használóval szemben, aki megsérti a használati szerződésben a szerződés időtartamára, a használat tárgyát képező védjegy lajstromozott alakjára, a használati engedéllyel érintett áruk vagy szolgáltatások körére, a védjegyhasználat területi hatályára, valamint az engedélyes által gyártott áruk vagy nyújtott szolgáltatások minőségére kikötött bármely feltételt.”

19 A 89/104 irányelvet hatályon kívül helyezte a 2008. november 28-án hatályba lépő, a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 299., 25. o.). A jelen jogvitát azonban, tekintettel a tényállás időpontjára, még a 89/104 irányelv szabályozza.

A jogvita előzményei

20 1992. szeptember 2-án a DSD bejelentette az Európai Közösségek Bizottságának a logóra vonatkozó felhasználási szerződést és a szolgáltatási szerződést azt kérve, hogy az utóbbi tegyen nemleges megállapítást, vagy ennek hiányában határozzon a DSD mentesítéséről.

- 21 Miután a Bizottság 1997. március 27-én az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában közzétett egy közleményt (HL 1997. C 100., 4. o.), amelyben úgy nyilatkozott, hogy a bejelentett megállapodásokkal kapcsolatban kedvezően szándékozik határozni, az érintett harmadik személyek megküldték a Bizottságnak a logóra vonatkozó felhasználási szerződés alkalmazásának különböző vetületeire vonatkozó észrevételeiket. E harmadik személyek különösen a DSD-rendszerben és valamely más szolgáltató rendszerében való egyidejű részvétel esetén fizetendő kettős díjfizetésből eredő versenytorzulással kapcsolatosan tettek panaszt.
- 22 1998. október 15-én a DSD számos kötelezettségvállalást tett a Bizottsággal szemben, amelyeknek célja annak elkerülése volt, hogy a DSD-rendszerhez csatlakozó gyártóknak és forgalmazóknak kétszer kelljen megfizetniük a díjat, amennyiben valamely másik, regionális szinten működő kollektív rendszernek is résztvevői. A DSD különösen azon helyzetet vette figyelembe, amikor az egy vagy több Landra korlátozott kollektív rendszerek a DSD-rendszerrel párhuzamosan kerülnek létrehozásra. Ebben az esetben az ugyanazon forgalmazótól vagy gyártótól származó ugyanolyan típusú csomagolásokat e Landokban valamelyik új kollektív rendszer, más Landokban pedig a DSD-rendszer válthatná vissza. A DSD ezzel kapcsolatosan tett kötelezettségvállalása a következő volt:

„Amennyiben a [DSD-rendszeren] felül egyéb, regionális szinten működő rendszerek kerülnek létrehozásra, és azokat az érintett Land legfelsőbb közigazgatási hatósága a csomagolási rendelet [...] szerint hivatalosan engedélyezi, a [DSD] hajlandó a logóra vonatkozó felhasználási szerződést olyan módon alkalmazni, hogy a [DSD-rendszer] részeseinek lehetőségük legyen csomagolásaik bizonyos részét illetően ezen rendszerek valamelyikében részt venni. A [DSD] ilyen esetben a logóra vonatkozó felhasználási szerződés címén semmiféle díjat nem szedne a másik rendszerek által összegyűjtött csomagolások fejében, ám e másfajta csomagolásgyűjtést bizonyítékokkal kell alátámasztani. A [DGP] logót viselő csomagolások díjazás alóli mentességének második feltétele az, hogy ez ne akadályozza a [DGP] védjegy védelmét.”

- 23 1999. november 3-án a Bizottság úgy határozott, hogy a DSD által 1998. október 15-én benyújtott első kötelezettségvállalásoknak a csomagolások egy része kezelésére szolgáló egyéni rendszerekre is ki kell terjedniük, és azok nem korlátozódhatnak csupán a kollektív rendszerekre.

- 24 1999. november 15-én bizonyos csomagolásgyártók panaszt tettek a Bizottságnál. Arra hivatkoztak, hogy a logóra vonatkozó felhasználási szerződés megakadályozta egy egyéni csomagolásvisszaváltó-rendszer megvalósítását. Úgy vélték, hogy a logó használata – anélkül, hogy ahhoz a DSD által ténylegesen elvégzett hulladékkezelési szolgáltatás fűződne – a DSD erőfölényével való visszaélésnek minősül.
- 25 A DSD 2000. március 13-i levelében két kiegészítő kötelezettségvállalást nyújtott be a Bizottságnak. Az egyik arra az esetre vonatkozott, amikor a csomagolásgyártók és -forgalmazók csomagolásaik bizonyos része tekintetében valamely egyéni rendszerhez, a csomagolások fennmaradó része tekintetében pedig a DSD-rendszerhez csatlakoznak. Ebben az esetben a DSD kötelezettséget vállalt arra, hogy a logóra vonatkozó felhasználási szerződés címén nem szed díjat a csomagolásoknak az egyéni rendszer keretében visszaváltott része után, feltéve, hogy e másfajta csomagolásgyűjtést bizonyítékokkal támasztják alá.
- 26 A Bizottság 2000. augusztus 3-án kifogásközlést intézett a DSD-hez, amelyre az utóbbi 2000. október 9-i levelében válaszolt.
- 27 A Bizottság 2001. április 20-án meghozta a vitatott határozatot.

A vitatott határozat

- 28 A vitatott határozat (20) preambulumbekzdésében megjegyzi, hogy a német hatóságok észrevételeiből kitűnik, hogy a rendelet lehetővé teszi az egyéni rendszer és a kollektív rendszer kombinálását olyan esetben, ha a gyártó vagy forgalmazó csupán a forgalmazott csomagolások egy része tekintetében vesz részt a kollektív rendszerben (a továbbiakban: vegyes rendszerek). Az említett határozat azt is hangsúlyozza a (23) preambulumbekzdésében, hogy a német hatóságok válasza szerint a csomagolási rendeletről nem következik, hogy kizárólag egy rendszerhez lehet csak tartozni. A jogalkotónak ugyanis soha nem állt szándékában az, hogy az egész országban, illetve az egyes Landokban csupán egyetlen rendszer létrehozására legyen lehetőség.

- 29 A vitatott határozat a (95) preambulumbekzdésében szintén – a DSD által sem vitatott – azon körülményből indul ki, hogy a DSD erőfölénnyel bír, amely az említett határozat meghozatalának idején azt jelentette, hogy a DSD volt az egyetlen olyan vállalkozás, amely Németország teljes területén kollektív rendszerre vonatkozó szolgáltatást nyújtott, és így Németországban a kereskedelmi csomagolások körülbelül 70%-át, illetve a németországi végső fogyasztóktól származó kereskedelmi csomagolások körülbelül 82%-át a DSD-rendszer gyűjti össze.
- 30 A vitatott határozat (100)–(102) preambulumbekzdése szerint az erőfölénnyel való visszaélés azon a tényen alapszik, hogy a DSD által a DSD-rendszerben részt vevő csomagolásgyártóktól és -forgalmazóktól beszedett díj nem a rendszer tényleges használatától függ, hanem az e gyártók és forgalmazók által Németországban a DPG logóval forgalmazott csomagolások számától. Ugyanis a DSD-rendszerben részt vevő gyártók és forgalmazók kötelesek a DSD-nek bejelentett és a Németországban forgalmazandó összes csomagoláson feltüntetni a DPG logót. A Bizottság által indított vizsgálatból kiderült, hogy a DSD-nek fizetendő díj kiszámítási módja akadályozza, hogy a DSD-rendszer ügyfeleit képező egyes csomagolásgyártók szándékuk szerint saját egyéni rendszert vagy valamely más kollektív rendszert használhassanak forgalmazott csomagolásaik bizonyos részének kezeléséhez.
- 31 A vitatott határozat (103)–(107) preambulumbekzdése szerint a DSD által javasolt megoldás – vagyis az arról való lemondás, hogy a DPG logót feltüntetessék azokon a csomagolásokon, amelyek nem a DSD-rendszerhez tartoznak – nem állja meg a helyét a gazdasági valósággal szemben. Ehhez a megoldáshoz ugyanis a csomagolások szelektív (DPG logóval ellátott vagy anélküli) megjelölésére lenne szükség, amely jelentős többletköltséggel járna. Ráadásul ez a megoldás a vegyes rendszereket használó csomagolásgyártóktól és -forgalmazóktól azt követelné meg, hogy biztosítsák, hogy a DPG logóval ellátott csomagolások biztosan olyan helyeken kerüljenek elhelyezésre, ahol a DSD-rendszer veszi vissza ezeket a csomagolásokat, illetve hogy azok a csomagolások, amelyek nem viselik e logót, olyan helyeken kerüljenek elhelyezésre, ahol valamely másik rendszer foglalkozik a visszaváltással, ami a gyakorlatban megvalósíthatatlan. Végül tekintettel arra a tényre, hogy a végső fogyasztó gyakran a termék megvásárlását, vagy esetleg használatát követően dönti el, hogy a csomagolást a lakóhelye közelében található kollektív rendszerben helyezi-e el vagy az eladási helyre viszi-e vissza, és valamely egyéni rendszerben helyezi el, lehetetlen lenne a csomagolásoknak a DPG logóval ellátott részét egyik vagy másik típusú rendszernek tulajdonítani.

- 32 A Bizottság a vitatott határozat (111)–(115) preambulumbekzdésében úgy ítéli meg, hogy az erőfölénnyel való visszaélés hatásai kettősek. Egyrészt az a tény, hogy a DSD kizárólag a DPG logó használatától teszi függővé a díjazást, azokkal a vállalkozásokkal szemben, amelyek nem, vagy csak csomagolásaik egy része tekintetében tartanak igényt a DSD szolgáltatására, aránytalan árakat és ügyleti feltételeket eredményez. A szolgáltatásnyújtás költsége és annak ára közötti túlzott különbségből adódóan az EK 82. cikk második bekezdésének a) pontja értelmében erőfölénnyel való visszaélés valósul meg. Másrészt a logóra vonatkozó felhasználási szerződésben meghatározott díjszabás miatt díjfizetésre kötelezett vállalkozások számára gazdaságilag nem kifizetődő valamely egyéni, illetve versenytárs kollektív rendszerben is részt venni, mivel e vállalkozások a versenytársnak járó díjazáson felül vagy megfizetik a díjat a DSD-nek, vagy különálló csomagolósorokat használnak, vagy különálló forgalmazási hálózatot hoznak létre. A díjszabás tehát megnehezíti a piacra lépést a DSD-rendszer versenytársai számára.
- 33 A vitatott határozat (143)–(153) preambulumbekzdésében a Bizottság kijelenti, hogy az erőfölénnyel való visszaélés megállapítását nem érinti a DPG logó megkülönböztető jellege megőrzésének szükségessége. Ezzel kapcsolatban a vitatott határozat kiemeli, hogy e logó alapvető funkciója megvalósul azzal, ha jelzi a fogyasztónak, hogy lehetsége van a csomagolásnak a DSD révén történő kezelésére.
- 34 Az említett határozat (155)–(160) preambulumbekzdésében a Bizottság megállapítja, hogy a jogvita tárgyát képező szerződésben kikötött díjfizetési feltételekkel megvalósított erőfölénnyel való visszaélés – tekintettel a csomagolások németországi és közös piaci visszaváltásának és hasznosításának sajátos körülményeire – jelentős hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre.
- 35 A Bizottság által az ügyben az EK 82. cikk alapján végzett vizsgálatot a vitatott határozat 1. cikke a következőképpen összegzi:

„A [DSD] azon magatartása, miszerint a logóra vonatkozó felhasználási szerződés 4. cikke (1) bekezdésének első mondata, illetve 5. cikke (1) bekezdésének első mondata

értelmében a Németországban forgalmazott [DGP] logót viselő összes kereskedelmi csomagolás után díjfizetést ír elő, a közös piaccal összeegyeztethetetlen, amennyiben a csomagolási rendelet hatálya alá tartozó vállalkozások:

- a) a logóra vonatkozó felhasználási szerződésben előírt hulladékártalmatlanítási kötelezettség átvállalására vonatkozó szolgáltatást csupán részben veszik igénybe, vagy egyáltalán nem is veszik igénybe, csupán szabványosított, az Európai Gazdasági Térség másik tagállamában is forgalomba hozott csomagolásokat hoznak forgalomba, amely tekintetében a [DGP] logót használó visszaváltási rendszerhez tartoznak, valamint

- b) azon csomagolások részleges vagy teljes mennyiségével kapcsolatban, amelyek tekintetében a hulladékártalmatlanítási kötelezettség átvállalására vonatkozó szolgáltatást nem veszik igénybe, bizonyítják, hogy a csomagolási rendeletben velük szemben előírt visszaváltási kötelezettségeket valamely versenytárs kollektív rendszeren vagy egyéni rendszeren keresztül teljesítik.”

³⁶ Miután megállapította az erőfölénnyel való visszaélés fennállását, a Bizottság a vitatott határozat (161)–(167) preambulumbekkezdésében és 2–7. cikkében az [EK 81.] és [EK 82.] cikk végrehajtásáról szóló, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o.) 3. cikkének (1) bekezdése alkalmazásában meghatározta, hogy a DSD-nek milyen módon kell a megállapított jogsértést megszüntetnie.

³⁷ A legjelentősebb intézkedés arra kötelezi a DSD-t, hogy ne szedjen díjat a Németországban a DGP logóval forgalmazott azon csomagolások után, amelyek tekintetében a hulladékkezelési kötelezettség átvállalására vonatkozó szolgáltatást nem veszik igénybe, és amelyek kapcsán a csomagolási rendeletben előírt kötelezettségeket más

módon teljesítik. Ez, a vitatott határozat 3. cikkében meghatározott intézkedés a következőképpen hangzik:

„A DSD a logóra vonatkozó felhasználási szerződés összes aláírójával szemben köteles kötelezettséget vállalni arra, hogy a Németországban [Der Grüne Punkt] logóval forgalmazott olyan kereskedelmi csomagolások után nem szed díjat, amelyek tekintetében a logóra vonatkozó felhasználási szerződés 2. cikkében meghatározott hulladékártalmatlanítási kötelezettség átvállalására vonatkozó szolgáltatást nem veszik igénybe, és amelyek kapcsán a csomagolási rendeletben előírt kötelezettségeket más módon teljesítik.

Az első bekezdésben meghatározott kötelezettségvállalás a logóra vonatkozó felhasználási szerződés 4. cikke (1) bekezdésének második mondatában meghatározott eltérő rendelkezés helyébe lép.”

38 Egyébiránt a Bizottság a vitatott határozat 5. cikkében a fenti esetekben megkövetelt bizonyítás szabályait a következőképpen határozza meg:

„(1) Amennyiben a csomagolások egy részét vagy egészét valamely versenytárs kollektív rendszer váltja vissza, a rendszer kezelőjének nyilatkozata, amely tanúsítja, hogy a megfelelő mennyiséget e versenytárs kollektív rendszer ártalmatlanította, elegendő bizonyítékot nyújt arra, hogy a csomagolási rendelet 3. és 4. cikkében meghatározott kötelezettségeket más módon teljesítették.

(2) Amennyiben a csomagolások egy részét vagy egészét valamely egyéni rendszer gyűjti össze, elegendő egy független szakértő arra vonatkozó tanúsítványának utólagos bemutatása, hogy a visszaváltásra és hasznosításra vonatkozó kötelezettségeket teljesítették. A tanúsítványt az egyes gyártók és forgalmazók tekintetében egyenként vagy pedig az egyéni rendszerben részt vevő vállalkozások összessége tekintetében lehet kiállítani.

[...]

(4) A DSD-nek benyújtandó bizonyítékokkal kapcsolatosan a csomagolási rendelet megfelelő változatától függetlenül elegendő, hogy a tanúsítvány megerősítse a szerződéses partnerek részére, hogy a visszaváltási és hasznosítási követelményeket a csomagolások meghatározott mennyisége tekintetében teljesítették.

[...]”

39 A vitatott határozat 4. cikke az alábbiakat állapítja meg:

„(1) A DSD nem jogosult a valamely másik tagállamban a [DGP] logót használó visszaváltási és hasznosítási rendszerben visszaváltott, és a csomagolási rendelet területi hatálya alá tartozó területen a fenti logóval forgalmazott csomagolások után díjat szedni, feltéve, hogy bizonyított, hogy a csomagolási rendeletben előírt kötelezettségek a DSD által [...] létrehozott rendszeren kívül, más módon kerültek teljesítésre.

[...]”

I - 6236

Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 40 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2001. július 5-én benyújtott keresetlevelével a DSD a vitatott határozat megsemmisítése iránt keresetet nyújtott be.
- 41 Az ugyanezen a napon benyújtott, önálló beadványban a DSD az EK 242. cikk alapján az e határozat 3. cikke, valamint a 3. cikkre hivatkozó részében a 4–7. cikke végrehajtásának az Elsőfokú Bíróság ítélethozataláig történő felfüggesztése iránti kérelmet terjesztett elő.
- 42 Az Elsőfokú Bíróság elnöke a T-151/01. R. sz., Duales System Deutschland kontra Bizottság ügyben 2001. november 15-én hozott végzésében (EBHT 2001., II-3295. o.), elutasította az említett felfüggesztés iránti kérelmet.
- 43 2001. november 5-i végzésével az Elsőfokú Bíróság engedélyezte a Vfw AG (jelenleg Vfw GmbH, a továbbiakban: Vfw), a Landbell AG für Rückhol-Systeme (a továbbiakban: Landbell) és a BellandVision GmbH (a továbbiakban: BellandVision) vállalkozás beavatkozását a Bizottság kérelmeinek támogatása végett. E vállalkozások, amelyek a DSD versenytársai, 2002. február 7-én benyújtották észrevételeiket.
- 44 Az utolsó beadványt 2002. május 27-én nyújtották be. Az írásbeli szakasz befejezéséről 2002. szeptember 9-én értesítették a feleket.
- 45 2006 júniusában az Elsőfokú Bíróság megnyitotta a szóbeli szakaszt. Az Elsőfokú Bíróság pervezető intézkedések keretében felszólította a feleket, hogy a tárgyalás során szóban válaszoljanak az általa feltett kérdésekre. E kérdések a csomagolásgyűjtési és -hasznosítási eljárás különböző szakaszaira, valamint azokra a feltételekre vonatkoztak,

amelyek mellett az egyéni és kollektív rendszerek fenntarthatók. Az Elsőfokú Bíróság továbbá felhívta a Bizottságot, hogy mutassa be a német hatóságok által a közigazgatási eljárás során benyújtott dokumentumot. A Bizottság 2006. június 26-án nyújtotta be ezt az iratot.

46 Az Elsőfokú Bíróság a 2006. július 11-i és 12-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előterjesztéseit és a kérdéseire adott válaszait.

47 Ítéletével az Elsőfokú Bíróság elutasította a keresetet, és a DSD-t kötelezte a saját költségein kívül a Bizottság, a Landbell és a BellandVision költségeinek viselésére, beleértve az ideiglenes intézkedés iránti eljárás költségeit is. A VfW-t, amely nem kérte a DSD költségekre való kötelezését, kötelezte a saját költségeinek viselésére, beleértve az ideiglenes intézkedés iránti eljárás költségeit is.

48 A DSD három jogalapra hivatkozott, amelyek közül az első az EK 82. cikk megsértésére, a második a 17. rendelet 3. cikke (1) bekezdésének, és az arányosság elvének megsértésére, a harmadik pedig az EK 86. cikk (2) bekezdésének megsértésére vonatkozik.

49 Első jogalapjával a DSD úgy érvel, hogy a logóra vonatkozó felhasználási szerződés jogvita tárgyát képező rendelkezéseire a csomagolási rendelet célkitűzései megvalósításának biztosítása, valamint a Der Grüne Punkt védjegy (a továbbiakban: DGP védjegy) különböző funkcióinak megőrzése, továbbá a DSD-rendszer megfelelő működése lehetővé tételének érdekében van szükség.

50 A DSD által e jogalap keretében kifejtett különböző érvekre válaszul az Elsőfokú Bíróság többek között a megtámadott ítélet 139. és 154. pontjában megállapította, hogy

a csomagolásgyártónak vagy -forgalmazónak lehetősége van a hasznosítási szinteknek való megfelelés érdekében egyszerre több rendszert igénybe venni:

„139 [...] a csomagolásgyártó vagy -forgalmazó nem meghatározott számú, [DGP] logóval ellátandó csomagolást bíz a DSD-re, hanem inkább olyan anyagmenyiséget, amelyet a gyártó vagy forgalmazó Németországban forgalomba hoz majd, és amelynek visszaváltását és hasznosítását a DSD-rendszerre kívánja bízni. Így tehát a csomagolásgyártónak vagy -forgalmazónak lehetősége van a rendeletben rögzített hasznosítási szinteknek való megfelelés érdekében vegyes rendszert igénybe venni.

[...]

154 Ezzel kapcsolatosan emlékeztetni kell arra, hogy a [csomagolási] rendelet nem rendelkezik arról, hogy a [DGP] logót nem lehet feltüntetni a versenytárs kollektív rendszerek vagy egyéni rendszerek által összegyűjtött csomagolásokon, amennyiben a DSD-rendszerrel együtt használt rendszer felismerhetőségével kapcsolatosan az említett rendeletben előírt feltételeket egyébként betartják. Ezek a jelzések egyszerre is feltüntethetők, mivel ugyanazon csomagolás egyszerre több rendszerhez is tartozhat. A Bizottság helyesen értelmezi a fentiek szerint a német hatóságok által észrevételeikben meghatározott átláthatósági kötelezettség tartalmát, miszerint világosan meg kell jelölni – mind a fogyasztók, mind a hatóságok részére –, hogy melyek az eladási helyen vagy ezek közvetlen közelében visszaváltandó csomagolások, és melyek azok, amelyekre e kötelezettség nem vonatkozik [...].”

51 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 156. pontjában azt is megállapította, hogy „az a tény, hogy a [DGP] logó és a [...] másik kollektív rendszert jelölő »megfelelő eszköz« feltüntetése két kollektív rendszer együttes használata esetén a csomagoláson együtt szerepel, és az a tény, hogy a DSD-rendszer és valamely egyéni rendszer együttes

használata esetén a [DGP] logó feltüntetése, illetve annak jelzése, hogy a csomagolást az üzletbe is vissza lehet vinni, nem veszélyezteti a védjegy lényeges funkcióját”.

- 52 Az Elsőfokú Bíróság az ítélete 163. pontjában hozzáfűzte, hogy „a DSD-rendszer megfelelő működése tiszteletben tartásának szükségességére vonatkozó érvekkel kapcsolatosan [...], [...] e működést a vegyes rendszerek működése nem akadályozza meg. Mindenesetre még a DSD-rendszer működésének sajátos követelményei sem indokolhatják a felperesnek a Bizottság által hivatkozott, a Bundesgerichtshof által a BäKo-ügyben hozott ítéletben és az Oberlandesgericht Düsseldorf által a Hertz-ügyben hozott ítéletben tanúsított magatartását [...], a Bizottságnak benyújtott különböző panaszokat [...], valamint a DSD keresetében eredetileg kifejtett elvet [...], miszerint a DSD a Németországban forgalmazott, a [DGP] logót viselő összes csomagolás után díjfizetést ír elő, miközben bizonyította, hogy bizonyos csomagolásokat valamely másik kollektív rendszeren, illetve egyéni rendszeren keresztül váltottak vissza és hasznosítottak”.
- 53 A megtámadott ítélet 164. pontjában az Elsőfokú Bíróság azon következtetésre jutott, hogy „sem a csomagolási rendelet, sem a védjegyjog, sem a DSD-rendszer működésének sajátos szükségletei nem jogosítják fel a [DSD-t] arra, hogy a Németországban forgalmazott, a [DGP] logót viselő összes csomagolás után díjfizetést írjon elő, miközben bizonyította, hogy bizonyos csomagolásokat nem a DSD-rendszeren keresztül váltottak vissza és hasznosítottak”.
- 54 Második jogalapjával a DSD úgy érvel, hogy a csomagolásoknak a használt rendszertől függő szelektív megjelölése megfelelőbb, mint a vitatott határozatban előírt kötelezettség. E határozat 3. és 4. cikke aránytalan, mert arra kötelezik a DSD-t, hogy harmadik személyeknek adjon licenct.
- 55 Az Elsőfokú Bíróság elutasította ezt a jogalapot. A megtámadott ítélet 173. pontjában megállapította, hogy „abból, hogy elméletileg lehetséges a [DGP] logó csomagolásokon történő szelektív feltüntetése, nem következik, hogy a [vitatott határozat keretében meghozott] intézkedéseket meg kellene semmisíteni, mivel ez a megoldás költségesebb,

és a csomagolásgyártók és -forgalmazók részére nehezebben megvalósítható, mint az [e határozat] 3–5. cikkében meghatározott intézkedések. [...]”.

- 56 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 181. pontjában utalt arra, hogy a vitatott határozatban szereplő kötelezettségeknek nem az a céljuk, hogy „arra kötelezzék a DSD-t, hogy harmadik személyeknek időkorlátozás nélküli licencet adjon a [DGP logó] használatára, csupán a DSD arra való kötelezésére szorítkoznak, hogy ne követeljen díjfizetést az [e] logót viselő összes csomagolás után, amennyiben bizonyított, hogy e csomagolások egy részét valamely másik rendszer váltotta vissza és hasznosította”.
- 57 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 196. pontjában megállapította, hogy a vitatott határozatot úgy kell értelmezni, hogy az nem zárja ki azon lehetőséget, hogy a DSD méltányos díjazásban részesüljön pusztán a védjegy használata címén abban az esetben is, amennyiben bizonyított, hogy az említett logót viselő csomagolásokat valamely másik rendszer váltotta vissza.
- 58 E megállapítás alátámasztásaként az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 193. és 194. pontjában a következőket jegyzi meg:

„193 Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a DSD-vel szemben a [vitatott] határozat 3. cikkében előírt kötelezettség lehetővé teszi, hogy azok a csomagolásgyártók és -forgalmazók, akik csupán csomagolásaik egy része tekintetében veszik igénybe a felperes rendszerét, ne fizessenek a DSD-nek díjat, ha bizonyított, hogy a [DGP] logót viselő csomagolásokat nem a DSD-rendszer, hanem valamely másik versenytárs rendszer gyűjtötte össze és hasznosította.

194 Ráadásul még ebben az esetben sem kizárt, hogy a kérdéses csomagoláson feltüntetett [DGP] védjegynek önmagában is lehet gazdasági értéke, mivel az a fogyasztót arról tájékoztatja, hogy a kérdéses csomagolást a DSD-rendszerbe viheti vissza [...]. Ennek, a [DGP] logóval forgalmazott összes csomagolás esetében – attól függetlenül, hogy a DSD-rendszerbe tartoznak-e, vagy sem –

a fogyasztónak nyújtott lehetőségnek az összegyűjtött mennyiségek ellenőrzését követően bizonyos ára lehet, amely még ha nem érheti is el a hulladékgyűjtési és hasznosítási szolgáltatás tényleges értékét, mint az a logóra vonatkozó felhasználási szerződésnek a jogvita tárgyát képező rendelkezései alkalmazása esetén lenne, amelyet az ügyfeleknek a DSD részére a jelen esetben nyújtott szolgáltatás – vagyis rendszere rendelkezésre bocsátása – ellenértékéért kellene megfizetniük.”

- 59 Harmadik jogalapjával a DSD arra hivatkozik, hogy kizárt az EK 82. cikk megsértése, mivel az EK 86. cikk (2) bekezdése értelmében általános gazdasági érdekű szolgáltatás folytatásával, vagyis a csomagolások környezetvédelmi célból történő kezelésével van megbízva.
- 60 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 208. pontjában megjegyezte, még feltételezve is, hogy a DSD ilyen szolgáltatással van megbízva, ettől még nem bizonyított, hogy a vitatott határozat a fent hivatkozott feladat végrehajtását veszélyeztetné.

A Bíróság előtti eljárás

- 61 A DSD a jelen fellebbezést 2007. augusztus 8-án nyújtotta be.
- 62 A Bíróság Hivatalához 2007. november 16-án benyújtott beadványával az Interseroh Dienstleistungs GmbH (a továbbiakban: Interseroh), amely 2006 óta működtet kollektív rendszert Németország egész területén, beavatkozási kérelmet terjesztett elő a Bizottság kérelmeinek támogatása végett. A Bíróság elnöke 2008. február 21-i végzésével engedélyezte a beavatkozást.

63 A DSD azt kéri, hogy a Bíróság:

- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;
- semmisítse meg a vitatott határozatot;
- másodlagosan utalja vissza az ügyet az Elsőfokú Bíróság elé;
- mindenesetre a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

64 A Bizottság, a VfW, a Landbell, a BellandVision és az Interseroh azt kéri, hogy a Bíróság:

- utasítsa el a fellebbezést, és
- a DSD-t kötelezze a költségek viselésére.

A fellebbezésről

Az indokolási kötelezettségnek a megtámadott ítélet ellentmondásos indokolásából eredő megsértésére alapított első jogalapról

A felek érvei

- 65 A DSD szerint az Elsőfokú Bíróság megsértette a megtámadott ítélet indokolására vonatkozó kötelezettségét azáltal, hogy az erőfölénnyel való állítólagos visszaélésre vonatkozóan ellentmondásos megállapításokat tett.
- 66 E jogalap alátámasztásaként a DSD összehasonlítja az említett visszaélésnek a vitatott határozat indokolásának az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 48., 50., 58., 60., 119., 163. és 164. pontjában megismételt (101), (102), (111) és (115) preambulumbekzdésében szereplő, Bizottság általi leírását és a megtámadott ítélet 194. pontjában kifejtett indokokat.
- 67 Egyrészt az Elsőfokú Bíróság azon tényre hivatkozik, hogy a DSD azoktól a vállalkozásoktól, amelyek bizonyíthatóan a rendszerét nem vagy a DGP logóval megjelölt kereskedelmi csomagolások csak egy része tekintetében használják, a teljes licencdíj megfizetését követelte a logóra vonatkozó felhasználási szerződés alapján.
- 68 Másrészt az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 194. pontjában azt sugallta, hogy azon csomagolások tekintetében, amelyek nem tartoznak a DSD-rendszerbe, a DSD ne feltétlenül követelje meg a gyűjtési és hasznosítási szolgáltatás árát. Az Elsőfokú Bíróság megállapításai tehát nyilvánvalóan ellentmondásosak.

- 69 A Bizottság emlékeztet arra, hogy a díj a csomagolásgyűjtési, -válogatási és -hasznosítási költségek, valamint a kezelési költségek fedezésére szolgál, tehát nem a védjegy használatának ellenértékét jelenti. Következésképpen a vitatott határozat és a megtámadott ítélet nem vonatkozik a DGP védjegy használatáért járó díjra.
- 70 A Vfww, a Landbell és a BellandVision, akárcsak a Bizottság, vitatja a DSD által hivatkozott ellentmondás fennálltát. A megtámadott ítélet 194. pontja egyáltalán nem tartalmaz utalást az erőfölénnyel való visszaélést illetően az Elsőfokú Bíróság által tett megállapításokra vonatkozóan. Csak arra a kérdésre vonatkozik, hogy lehet-e ára a DGP logó csomagolásokon való pusztán feltüntetésének még akkor is, ha a DSD nem nyújt semmilyen csomagoláskezelési szolgáltatást.

A Bíróság álláspontja

- 71 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azon kérdés, hogy az Elsőfokú Bíróság ítéletének indokolása ellentmondásos-e, jogi kérdésnek minősül, amelyre a fellebbezés keretében lehet hivatkozni (lásd többek között a C-185/95. P. sz., Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben 1998. december 17-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-8417. o.] 25. pontját, a C-403/04. P. és C-405/04. P. sz., Sumitomo Metal Industries és Nippon Steel kontra Bizottság egyesített ügyekben 2007. január 25-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-729. o.] 77. pontját, valamint a C-120/06. P. és C-121/06. P. sz., FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben 2008. szeptember 9-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6513. o.] 90. pontját).
- 72 A jelen esetben a DSD úgy véli, hogy ellentmondás áll fenn a megtámadott ítélet 194. pontjában tett megállapítás és azon megállapítások között, amelyekkel az Elsőfokú Bíróság megerősítette a Bizottság által leírt erőfölénnyel való visszaélés meglétét.
- 73 Amint kitűnik a megtámadott ítélet 193. és 194. pontjából, e pontok arra a körülményre vonatkoznak, miszerint a Bizottság által a vitatott határozatban megállapított

kötelezettségek folytán a DSD már nem szedheti be a logóra vonatkozó felhasználási szerződésben előírt díjat a neki bejelentett, DGP logóval ellátott csomagolások után, amelyeket bizonyosan nem a DSD-rendszer váltott vissza és hasznosított.

- 74 Az említett ítélet 194. pontjában az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy e körülmény ellenére nem kizárt, hogy az ilyen csomagolások gyártóinak és forgalmazóinak bizonyos összeget kell fizetniük a DSD-nek önmagában a DGP logó csomagoláson való feltüntetésének ellenértékéként, mivel e feltüntetés a DSD-rendszernek a fogyasztó részére történő rendelkezésre bocsátásával jár, és ezért a DGP védjegy használatát jelenti, amelynek bizonyos ára lehet.
- 75 Amint azt maga az Elsőfokú Bíróság ugyanebben a pontban megállapította, a DSD által a DGP védjegy feltüntetésének ellenértékéként esetlegesen beszedhető összeg elkülönül a DSD által ténylegesen visszavett és hasznosított csomagolások után a logóra vonatkozó felhasználási szerződés alapján esedékes díjtól.
- 76 Az előzőekből először is az következik, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 194. pontjában semmiképpen nem állapította meg, hogy a DSD csupán a rendszere rendelkezésre bocsátásának ellenértékéként a gyűjtési és hasznosítási szolgáltatás árának megfelelő összeget követelhetne.
- 77 Ebből másodszor az következik, hogy a megtámadott ítélet 194. pontja a vitatott határozatban megállapított intézkedések következményeire, és nem az erőfölénnyel való visszaélés megállapítására vonatkozik. Tárnya csupán annak megállapítása, hogy ellentétben azzal, amire a DSD az Elsőfokú Bíróság előtt hivatkozott, a vitatott határozat nem jár azon következménnyel, hogy a DSD-nek nem állna módjában bizonyos összeget szedni a DGP védjegy csomagolásokon való feltüntetéséért.

78 Ennélfogva az indokolás DSD által hivatkozott ellentmondásossága nem tekinthető megalapozottnak, következésképpen az első jogalapot el kell utasítani.

A logóra vonatkozó felhasználási szerződésnek és az ügy egyéb iratainak elferdítésére alapított második jogalapról

A felek érvei

79 A DSD megállapítja, hogy a jogvita középpontjában az, a vitatott határozat indokolásának 111. pontjában kifejtett megállapítás áll, amely szerint a „DSD méltánytalan árat szab minden egyes alkalommal, amikor a [DGP] logót viselő csomagolások mennyisége nagyobb a kollektív rendszerben kezelt csomagolások mennyiségénél”. Az Elsőfokú Bíróság ezzel összefüggésben megállapította, hogy a logóra vonatkozó felhasználási szerződés alapján a DSD külön licencet ad a DGP logó felhasználására, vagyis azon csomagolások megjelölésére szolgáló licencet, amelyek esetében nem alkalmazzák a DSD-rendszert.

80 E megállapítás a logóra vonatkozó felhasználási szerződés elferdítésének minősülne, mivel e szerződés arra szorítkozik, hogy a DGP logónak a csomagolási rendeletről eredő kötelezettségek vállalásával összefüggésben történő felhasználására vonatkozóan biztosítson jogot.

81 Az említett megállapítás elferdítené továbbá az ügy egyéb iratait. Ezzel kapcsolatban a DSD hangsúlyozza, hogy a közigazgatási eljárás során a Bizottság és közte folyó levélváltás feltárta, hogy nem nyújtotta az Elsőfokú Bíróság által leírt terjedelmű licencet, hanem csupán megtagadta, hogy eleget tegyen a Bizottság arra vonatkozó javaslatának, hogy a versenytárs kezelési rendszerekre szánt csomagolások DGP logót viselhessenek.

- 82 Az Elsőfokú Bíróságnak az „elkülönült licencre” támaszkodó megállapítása ráadásul elferdítene az akta azon iratait, amelyeken maga az ügy kifejezetten alapszik, nevezetesen a megtámadott ítélet 163. pontjában, mint például a német bíróságok bizonyos ítéleteit, és azon panaszokat, amelyekkel a Bizottsághoz fordultak.
- 83 A Bizottság, a Vfw, a Landbell, a BellandVision és az Interseroh szerint az Elsőfokú Bíróság egész egyszerűen nem tett olyan, „elkülönült licencre” támaszkodó megállapítást, amelyet a DSD neki tulajdonít.
- 84 A Vfw, a Landbell és a BellandVision másfelől úgy vélik, hogy e jogalap elfogadhatatlan annyiban, amennyiben a DSD a fellebbezését nem a tények állítólagos téves értékelésére, hanem csak a jogi rendelkezések Elsőfokú Bíróság általi megsértésére alapíthatja.

A Bíróság álláspontja

- 85 A Vfw, a Landbell és a BellandVision állításával ellentétben a logóra vonatkozó felhasználási szerződés és az ügy egyéb iratai elferdítésére alapított ezen jogalap elfogadható.
- 86 A DSD által az Elsőfokú Bíróságnak felrótt hiba ugyanis a logóra vonatkozó felhasználási szerződésben biztosított licenc terjedelmének elferdítésére vonatkozik.
- 87 Amint a jelen ítélet 11. pontjában kifejtésre került, a logóra vonatkozó felhasználási szerződés célja, hogy lehetővé tegye a DSD szerződéses partnereinek, hogy mentesüljenek a DSD-nek bejelentett csomagolásokkal kapcsolatos gyűjtési és hasznosítási kötelezettségük alól. E tekintetben az említett szerződés úgy rendelkezik, hogy

a DSD-rendszerhez csatlakozó vállalkozásoknak a DSD-nek bejelentett és németországi nemzeti fogyasztásra szánt csomagolások mindegyikén fel kell tüntetniük DGP logót.

- 88 Ezen elemekből következik, hogy a DSD ügyfeleinek a logó felhasználására vonatkozóan nyújtott licenc a DGP logónak a DSD-nek bejelentett és németországi nemzeti fogyasztásra szánt csomagolások összességén történő feltüntetésére vonatkozik.
- 89 Amint többek között a vitatott határozat 1. cikkéből kitűnik, a Bizottság által megállapított erőfölénnyel való visszaélés azon a tényen alapszik, hogy a logóra vonatkozó felhasználási szerződés a DSD ügyfeleitől megköveteli a DSD-nek bejelentett csomagolások összességére vonatkozó díjfizetést, még akkor is, ha bizonyos, hogy egyes csomagolásokat versenytárs kollektív rendszeren vagy egyéni rendszeren keresztül váltanak vissza és hasznosítanak.
- 90 Meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság nem ferdítette el az ügy ezen iratait.
- 91 Így a megtámadott ítélet 141. pontjában az Elsőfokú Bíróság helyesen állapította meg, hogy „a [vitatott] határozat kizárólag a logóra vonatkozó felhasználási szerződés díjazásra vonatkozó rendelkezéseit minősíti visszaélésszerűnek [...], [és hogy az említett határozat] tehát nem kifogásolja azt a tényt, hogy a [fenti] szerződés [...] arra [kötelezi] a DSD-rendszert használni szándékozó gyártót vagy forgalmazót, hogy a bejelentett és [...] nemzeti fogyasztásra szánt csomagolások mindegyikén tüntesse fel a [DGP] logót”.
- 92 Konkrétan a logóra vonatkozó felhasználási szerződés által biztosított licenc terjedelmét illetően a DSD-nek nem sikerült azonosítania a megtámadott ítélet azon részeit, amelyekben az Elsőfokú Bíróság tévesen írta volna le ezen licenc terjedelmét. Az Elsőfokú Bíróság által követett ténybeli és jogi értékelést kifejtő részeket illetően a DSD a jelen jogalap keretében a megtámadott ítélet 119., 163. és 164. pontjának említésére szorítkozik, amelyekben az Elsőfokú Bíróság felidézte a vitatott határozat tartalmát, és úgy vélte, hogy a DSD-nek a rendszer megfelelő működése megőrzésének szükségességére vonatkozó érvei ellenére a Bizottság jogosan állapította meg, hogy

visszaélésszerű volt, hogy a DSD a neki bejelentett és a DGP logót viselő összes csomagolás után díjfizetést ír elő, miközben bizonyított, hogy bizonyos csomagolásokat valamely másik kollektív rendszeren, illetve egyéni rendszeren keresztül váltottak vissza és hasznosítottak.

93 Az előzőekből következik, hogy a második jogalapot szintén el kell utasítani.

Az elégtelen indokolásra, a tények elferdítésére és a DGP logóhoz kapcsolódó kizárólagos jogokkal kapcsolatos téves jogalkalmazásra alapított harmadik jogalapról

A felek érvei

94 A DSD szerint nem kellően indokolt a megtámadott ítélet 161. pontjában szereplő megállapítás, miszerint a DGP logót nem illeti meg a DSD által követelt kizárólagosság, ezért nem korlátozható a licenc nyújtása egyedül az ő rendszere által kezelt csomagolásokra. Az említett megállapítás lényegében az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 130. pontjában és az azt követő pontokban levont következtéseken, a felek szóbeli előadásain és a tárgyalás során adott válaszain alapszik, nem lehetséges azonban meghatározni, mi volt a valódi tárgya felek közötti ezen nézeteltérésnek.

95 Továbbá a megtámadott ítélet 139. pontjában tett megállapítás, miszerint „a csomagolásgyártó vagy -forgalmazó nem meghatározott számú, a [DGP] logóval ellátandó csomagolást bíz a DSD-re, hanem inkább olyan anyagmennyiséget, amelyet a gyártó vagy forgalmazó Németországban forgalomba hoz majd, és amelynek visszaváltását és hasznosítását a DSD-re kívánja bízni”, nyilvánvalóan ellentétes a logóra vonatkozó felhasználási szerződésnek a csomagolások bejelentésére és a licenc nyújtására vonatkozó rendelkezéseivel, a csomagolási rendeletnek a kezelési kötelezettség alóli mentesítésről szóló rendelkezéseivel, az említett rendeletből eredő

átláthatósági követelménnyel és a védjegyjogból eredő azon követelménnyel, amely szerint a DSD-rendszerbe tartozó csomagolásoknak azonosíthatóaknak kell lenniük.

- 96 Ugyanígy a megtámadott ítélet 129. és 154. pontja, amelyek szerint a DSD-rendszerre bízott csomagolás egyúttal másik kezelési rendszerbe is tartozhat, elferdíti az akta elemeit, nevezetesen a csomagolási rendeletet.
- 97 Az említett ítélet 137. pontja, amely szerint a kollektív rendszerhez csatlakozó forgalmazó *a posteriori* személyesen elláthatja a visszaváltást és hasznosítást, és fordítva, szintén elferdíti a csomagolási rendeletet. E rendelet szerint ugyanis a kollektív rendszerhez való csatlakozás a kezelési kötelezettségek alóli mentesítést von maga után. Következésképpen a kollektív rendszerbe tartozó csomagolások esetében nem lehetséges *a posteriori* egyéni rendszerhez fordulni.
- 98 Az Elsőfokú Bíróság által tett megállapítások továbbá összeegyeztethetetlenek a védjegyjoggal. Az Elsőfokú Bíróság által leírt helyzet, amelyben a DSD-rendszer által nem kezelt csomagolások elláthatók a DGP logóval, megfosztaná e védjegyet a megkülönböztető jellegétől. A DSD hangsúlyozza, hogy az említett logó, mint lajstromozott védjegy, kizárólag a rendszerére és a szolgáltatásaira utal.
- 99 A Bizottság úgy érvel, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet DSD által kifogásolt indokolásában bemutatta a DGP logó megkülönböztető jellegével és a vegyes rendszerek, vagyis a DSD-rendszer egy másik kollektív vagy egyéni rendszerrel történő kombinálásának működésével kapcsolatos vizsgálatát.
- 100 A megtámadott ítélet 154. pontját illetően a Bizottság úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság e pontban jogosan fogadta el a német kormány nyilatkozatait, miszerint ugyanazon csomagolás egyszerre több rendszerhez is tartozhat. A DSD tévesen tulajdonított

a csomagolási rendeletnek az egyéni csomagolásra központosított megközelítést, amely nem felel meg azon gazdasági feltételeknek, amelyekbe a vegyes megoldások illeszkednek.

- 101 A megtámadott ítélet 137. pontját illetően a Bizottság megjegyzi, hogy egy *obiter dictumról* van szó az esetleges korrekciós mechanizmusok bevezetését illetően, abban az esetben, ha a hasznosítási szinteket nem érnék el. Egyebekben, és minden körülmények között, a DSD-nek az ítélet említett pontjára vonatkozó kifogása megalapozatlan.
- 102 A megtámadott ítélet 161. pontját illetően a Bizottság kifejti, hogy a DGP logó csak a DSD általi egyszerű visszaváltási és hasznosítási lehetőséget jelöli. Emlékeztet arra, hogy ezen logót a kereskedelmi környezet és a végső fogyasztó arról való tájékoztatására szánták, hogy azon csomagolás, amelyen feltüntették, kezelhető a DSD-rendszeren keresztül.
- 103 A VfW szerint a DSD tévesen állítja azt, hogy valamely csomagolás nem integrálható két különböző rendszerbe.
- 104 A Landbell és a BellandVision azt állítják, hogy e jogalap, amennyiben az erőfölénnyel való visszaélést a csomagolási rendelettel és a védjegyjoggal igyekszik igazolni, nyilvánvalóan megalapozatlan. A DSD állításával ellentétben a vegyes rendszerek elfogadhatók, amint azt egyébként a német kormány megállapította.
- 105 Az Interseroh szerint a DSD helytelenül mutatja be a csomagolási rendeletet, amikor azt állítja, hogy a kezelési kötelezettségek átvállalásával kapcsolatos szolgáltatás egy konkrét csomagolásra utal.

A Bíróság álláspontja

- 106 Előzetesen meg kell állapítani, hogy a DSD érvei, amelyek szerint a DGP logónak a rendszere által nem kezelt csomagolásokon való feltüntetése a védjegyjog megsértésének minősül, lényegében egybeesnek a fellebbezés negyedik jogalapjával. Ezeket tehát ez utóbbi jogalap keretében kell vizsgálni.
- 107 Végeredményben a jelen jogalappal a DSD lényegében arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 139., 154. és 161. pontjában tett megállapítások nem kellően indokoltak, és elferdítik az akta bizonyos elemeit.
- 108 A megtámadott ítélet 139. pontjában az Elsőfokú Bíróság az említett ítélet 129–138. pontjában kifejtett tényezőkből és megfontolásokból azt a következtetést vonta le, hogy a csomagolásgyártóknak és forgalmazóknak lehetőségük van a csomagolási rendelet által meghatározott gyűjtési és hasznosítási kötelezettségeik alóli szabadulás érdekében vegyes rendszert igénybe venni.
- 109 Amint kitűnik többek között a megtámadott ítélet 129. és 154. pontjából, az Elsőfokú Bíróságnak a vegyes rendszerekkel kapcsolatos ezen megállapítása a felperes által vitatott azon tényre vonatkozik, hogy a DSD-re bízott és a DGP logóval ellátott csomagolás ugyanakkor a DSD-rendszertől eltérő visszaváltási és hasznosítási rendszerbe is tartozhat.
- 110 A megtámadott ítélet 131–138. pontjában kifejtett indokokból egyértelműen az következik, hogy az Elsőfokú Bíróság az érvelését arra a megfontolásra alapította, hogy azon tény, hogy valamely csomagolás viseli-e vagy nem a DGP logót, nem meghatározó. Az Elsőfokú Bíróság szerint egyedül az fontos, hogy a gyártó vagy a forgalmazó által forgalomba hozott és hasznosítandó anyagmennyiségek ténylegesen visszaváltásra és hasznosításra kerüljenek, és hogy ezáltal a csomagolási rendeletben előírt hasznosítási szinteket elérjék.

- 111 Ezzel összefüggésben az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 137. pontjában egy gyorséttermi lánc műanyag hulladék-gyűjtésének és hasznosításának példáját mutatta be.
- 112 Amint azt a Bizottság jogosan állapította meg, az említett 137. pont *obiter dictum*nak minősül. A fellebbezés vizsgálata szempontjából az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 139., 154. és 161. pontjában tett azon megállapításnak van jelentősége, amely szerint nem áll fenn kizárólagossági kapcsolat a DGP logóval ellátott csomagolások valamint a DSD visszaváltási és hasznosítási szolgáltatásai között.
- 113 Először is az Elsőfokú Bíróság kellően ismertette azon okokat, amelyek ezen következtetésre vezették.
- 114 E tekintetben emlékeztetni kell, hogy az indokolási kötelezettséget illetően az Elsőfokú Bíróság nem köteles olyan magyarázatot adni, amely egyenként és kimerítően követi a felek által előadott összes érvet, és az indokolás lehet tehát közvetett is, amennyiben lehetővé teszi az érdekelt felek számára, hogy megismerjék érvelésük Elsőfokú Bíróság általi elutasításának okait, és hogy elegendő elem álljon a Bíróság rendelkezésére felülvizsgálata gyakorlásához (lásd többek között a Bíróság C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-123. o.] 372. pontját, a C-167/06. P. sz., Komninou és társai kontra Bizottság ügyben 2007. október 25-én hozott ítélet 22. pontját, valamint a fent hivatkozott FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 96. pontját).
- 115 A megtámadott ítélet részletesen válaszol a DSD által a DGP logóhoz fűződő állítólagos kizárólagosságra vonatkozóan kifejtett érvelésre, és lehetővé teszi a Bíróság számára, hogy gyakorolja felülvizsgálatát. Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 131–138., valamint 150–154. pontjában részletesen ismertette azon okot, amely miatt úgy véli, hogy a csomagolási rendelet és az akta más elemei arra engednek következtetni, hogy a DGP logóval ellátott csomagolás nem feltétlenül csak a DSD-rendszerbe tartozik.

- 116 Másodsorban meg kell állapítani, hogy ellentétben azzal, amire a DSD hivatkozik, az Elsőfokú Bíróság által tett megállapítások nem ferdítik el sem a csomagolási rendeletet, sem a logóra vonatkozó felhasználási szerződést.
- 117 E tekintetben elég megállapítani, hogy a DSD nem határozta meg a csomagolási rendelet azon rendelkezéseit vagy részeit, amelyekből az következne, hogy mindegyik egyedi csomagolás csak egy rendszerben kezelhető, és hogy ezért a DGP logóval ellátott csomagolást szükségszerűen a DSD-rendszer kezeli. A DSD azt sem bizonyította, hogy a logóra vonatkozó felhasználási szerződés ilyen értelmű felvilágosítást ad.
- 118 Végül az átláthatósági követelményt illetően a DSD nem hozott fel konkrét bizonyítékokat arra vonatkozóan, hogy a Bizottság és az Elsőfokú Bíróság által követett, a megtámadott ítélet 154. pontjában megfogalmazott értelmezés, miszerint világosan meg kell jelölni – mind a fogyasztók, mind a hatóságok részére –, hogy melyek az eladási helyen vagy ezek közvetlen közelében visszaváltandó csomagolások, és melyek azok, amelyekre e kötelezettség nem vonatkozik, elferdítené az akta elemeit. Továbbá a DSD nem bizonyította, hogy a DGP logónak a DSD-rendszerétől eltérő rendszer által kezelt csomagolásokon történő feltüntetése ellentétes lenne az átláthatóságra vonatkozó célkitűzéssel. Az említett logónak a DSD-rendszerhez bejelentett csomagoláson történő feltüntetése ugyanis egyértelműen jelzi a fogyasztóknak és az érintett hatóságoknak – azon kérdéstől függetlenül, hogy az említett csomagolást ténylegesen e rendszer vagy egy másik rendszer kezeli –, hogy a szóban forgó csomagolásra már nem vonatkozik az eladási helyeken vagy ezek közvetlen közelében történő visszaváltás kötelezettsége, hanem azt már bejelentették a DSD-nek.
- 119 Az előzőekből az következik, hogy a fellebbezés harmadik jogalapját el kell utasítani.

A közösségi védjegy jog megsértésére alapított negyedik jogalapról

A felek érvei

- 120 A DSD ügy érvel, hogy a megtámadott ítélet 161. pontjában tett megállapítás, amely szerint nem ismerhető el a DGP logónak a jogosultja által követelt kizárólagossága, tekintettel arra, hogy az ilyen kizárólagosság „azzal a következménnyel járna, hogy a csomagolásgyártók és -forgalmazók nem vehetnének igénybe vegyes rendszert, és legitimálná azt a lehetőséget, hogy a felperes díjat szedjen olyan szolgáltatásért, amelyről az érintettek bizonyították, hogy konkrétan nem került teljesítésre”, ellentétes a 89/104 irányelv 5. cikkével, amely kizárólagos jogot biztosít a védjegy jogosult számára. Az említett megállapítás tehát a közösségi védjegy jog megsértésének minősül.
- 121 A Bizottság szerint a 89/104 irányelv 5. cikkében leírt kizárólagosság eltér a megtámadott ítélet 161. pontjában szóban forgó kizárólagosságtól. A megtámadott ítélet ezen részében az Elsőfokú Bíróság csak levonta a következtetéseket az ezen ítélet 156. és 157. pontjában megfogalmazott érvelésből, amely szerint a DGP logó csak egy kezelési lehetőséget fejez ki, és eredeti funkcióját nem érinti, ha az e logóval ellátott csomagolás már kezelési lehetőségeknek is tárgyát képezi.
- 122 A Bizottság hozzáfűzi, hogy a vitatott határozat nem vonja maga után a védjegy jogosulatlan használatát, vagyis az olyan személyek általi használatot, akikkel a DSD nem írt alá szerződést.
- 123 A VfW megjegyzi, hogy a DGP logó nem minősül klasszikus értelemben vett védjegynek. Emlékeztet arra, hogy egy védjegy azokat az árukat, illetve szolgáltatásokat jelöli, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal, vagy hasonlóak azokhoz. A DGP logó kizárólag a kollektív rendszerben való részvétel jelölésére szolgál, nem pedig azonos vagy hasonló áruk, illetve szolgáltatások azonosítására.

A Bíróság álláspontja

- 124 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a VfW azon érve, amely szerint a DGP logó nem tekinthető ténylegesen védjegynek, nem fogadható el. Tény ugyanis, hogy az említett logót védjegyként lajstromozta a német szabadalmi- és védjegy hivatal a hulladékgyűjtési, -válogatási és -hasznosítási szolgáltatások vonatkozásában.
- 125 Ami továbbá a 89/104 irányelv 5. cikkének az Elsőfokú Bíróság általi állítólagos megsértését illeti, emlékeztetni kell arra, hogy ezen cikk (1) bekezdésének a) pontja alapján a védjegyvoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít, amelyek alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ a védjeggyel azonos megjelölést olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplőkkel.
- 126 Ennélfogva azt állítva, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 161. pontjában megsértette az azon logó felhasználására vonatkozó kizárólagos jogot, amelynek a DSD a jogosultja, és ezzel összefüggésben a 89/104 irányelv 5. cikkére hivatkozva a DSD úgy érvel, hogy az Elsőfokú Bíróság feladata lett volna annak megállapítása, hogy a vitatott határozat jogellenesen akadályozta meg abban, hogy harmadik személyeknek megtiltsa a logójával azonos megjelölés használatát. A DSD kiemelte ezen érvet a tárgyalás során, hangsúlyozva, hogy a vitatott határozatban megállapított kötelezettségek és azoknak az Elsőfokú Bíróság általi jóváhagyása miatt a DGP logó a gyakorlatban mindenki számára használhatóvá vált.
- 127 Az ezen érvre való reagálás szempontjából különbséget kell tenni a DGP logónak a DSD szerződéses partnerei általi használata és ugyanezen logó más harmadik személyek általi esetleges használata között.
- 128 Ami a DGP logónak a DSD szerződéses partnerei általi használatát illeti, meg kell állapítani, hogy a 89/104 irányelv 5. cikkének ugyanezen szövegéből következik, hogy e

rendelkezés nem fedi le azt az esetet, amikor harmadik személy a jogosult engedélyével használja a védjegyet. Ez az eset többek között akkor áll fenn, ha a jogosult a használati szerződés értelmében jogosítja fel a szerződéses partnereit a védjegy használatára.

129 Ebből következik, hogy a DSD nem hivatkozhat sikerrel azon kizárólagos jogra, amelyet a DGP logó biztosít számára az e logónak a DSD-vel az említett logóra vonatkozó felhasználási szerződést kötő gyártók és forgalmazók általi használatát illetően. A 89/104 kétségtől elölírja a 8. cikke (2) bekezdésében, hogy a védjegyjogosult a védjegyoltalomból eredő jogaira hivatkozással felléphet az olyan használóval szemben, aki megsérti a használati szerződésben kikötött, a fenti irányelv ugyanezen rendelkezésében említett valamelyik feltételt. Amint azonban a főtanácsnok az indítványa 192. pontjában megállapította, a jelen esetben a DSD maga hozott létre egy olyan rendszert, amely előírja a DGP logónak az összes bejelentett csomagoláson történő feltüntetését, még akkor is, ha néhányat nem ez a rendszer vált vissza. Tény tehát, hogy a DGP logónak a DSD-nek bejelentett csomagolások összességére vonatkozó használatát a használati szerződés írja elő, következésképpen az azzal összeegyeztethető.

130 Amennyiben a DSD úgy érvel, hogy a Bizottság által előírt intézkedések azon hatással járnak, hogy a DGP logónak a licencjogosultak általi használatát részben ingyenessé teszik, elég felidézni, hogy a vitatott határozat egyedüli célja és következménye annak megakadályozása, hogy a DSD díjat szedjen azokért a gyűjtési és hasznosítási szolgáltatásokért, amelyeket bizonyosan nem e társaság nyújtott. Az ilyen intézkedések nem összeegyeztethetetlenek a 89/104 irányelvben megállapított szabályokkal.

131 Egyebekben, amint azt az Elsőfokú Bíróság helyesen állapította meg a megtámadott ítélet 194. pontjában, nem kizárt, hogy a DGP logó csomagolásokon való feltüntetésének – attól függetlenül, hogy a DSD-rendszerbe tartoznak-e vagy sem – bizonyos ára lehet, amelyet – még ha nem érheti is el a gyűjtési és hasznosítási szolgáltatás tényleges értékét – a DSD részére a védjegy kizárólagos használatának ellenértékeként kellene megfizetni.

132 A DGP logónak a DSD szerződéses partnerein kívüli harmadik személyek általi esetleges használatát illetően meg kell állapítani, hogy sem a vitatott határozat, sem

a megtámadott ítélet nem állapítja meg, hogy az ilyen használatot megengedné a védjegyjog. E tekintetben az Elsőfokú Bíróság helyesen állapította meg a megtámadott ítélet 180. pontjában, hogy a vitatott határozatban megállapított kötelezettségek csak a DSD és „azon csomagolásgyártók és -forgalmazók közötti viszonyokra vonatkoznak, akik vagy a logóra vonatkozó felhasználási szerződés keretében a DSD szerződő felei [...], vagy a [DGP] védjegynek megfelelő logót használó visszaváltó és hasznosító rendszer keretében e védjegy használati licencjogosultjai [...]”.

- 133 Ennélfogva a DGP logónak a DSD szerződéses partnerein kívüli harmadik személyek általi esetleges használata nem róható fel sem a Bizottságnak, sem az Elsőfokú Bíróságnak. Semmi nem akadályozza meg egyébként a DSD-t abban, hogy az illetékes nemzeti bíróságok előtt keresetet indítson az ilyen harmadik személyek ellen.
- 134 Az előző megfontolások összességéből kitűnik, hogy a fellebbezés negyedik jogalapját szintén el kell utasítani.

Az EK 82. cikk megsértésére alapított ötödik jogalapról

A felek érvei

- 135 Az Elsőfokú Bíróság megsértette az EK 82. cikket, amikor nem kellően indokoltan, az akta elemeivel ellentétes módon azt állapította meg, hogy a DSD a DGP logó használatára vonatkozó engedélyeknek a DSD-rendszer használatától függetlenül történő kibocsátásával és a használat címén azon esetekben is díjfizetést követelve, amikor az engedélyes bizonyítja, hogy nem használta az említett rendszert, visszaélészerű magatartást tanúsított.

- 136 A DSD szerint, ha az Elsőfokú Bíróság helyes jogi elemzést folytatott volna le, szükségképpen úgy vélte volna, hogy a DSD nem ad a DSD-rendszer használatától független engedélyt a logója használatára, ezért a vitatott határozat úgy értelmezendő, hogy az ilyen engedély megadásának megtagadása visszaélésnek minősül. Az említett határozat következménye tehát a DSD ilyen engedély megadására történő kötelezése. Az Elsőfokú Bíróság így figyelmen kívül hagyta azon tényt, hogy nem állnak fenn az ilyen kötelezettség igazolásához szükséges feltételek. E hiba téves jogalkalmazásnak minősül.
- 137 A DSD hozzáfűzi, hogy a megtámadott ítélet következőképpen lehetségessé teszi a DSD-rendszerben való részleges részvételt (akár például csak a DGP logóval ellátott csomagolások 0,1%-ának szintjén), anélkül hogy a DSD ellenőrizhetné az ilyen csekély részvétel elfogadható vagy jogszerű jellegét. A DSD különösen nem tudná ellenőrizni, hogy fennállnak-e azon okok, amelyek szerint a vitatott határozat szükségessé teszi a DGP logónak a termékek összességén történő feltüntetését, holott csak a termékek egy része tartozik a DSD-rendszerbe. A DSD-rendszerben való, az összes csomagoláson szereplő DGP logó ellenére esetlegesen csekély és önkényes részvétel példája még inkább nyilvánvalóvá teszi azon tényt, hogy a vitatott határozat kötelezettséget ír elő az említett logó használatára vonatkozó engedély megadását illetően.
- 138 A Bizottság, a Landbell és a BellandVision emlékeztet arra, hogy a vitatott határozat és a megtámadott ítélet nem a DGP logónak a DSD-rendszer használatától független felhasználására vonatkozó engedély megadásának esetén alapul, hanem a nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatos díj összegét veszi figyelembe. Ugyanígy e határozat és ítélet nem jár azon következménnyel, hogy arra köteleznék a DSD-t, hogy olyan gyártóknak és forgalmazóknak adjon engedélyt a DGP logó használatára, akiknek nem kíván engedélyt adni.
- 139 A VfW szerint e jogalap a jogvita tárgyának téves felfogásán alapszik, mivel a Bizottság nem kíván ilyen engedélyadási kötelezettséget előírni a DSD számára, hanem kizárólag abban akadályozza meg e társaságot, hogy erőfölényét a versenytárs rendszerekből fakadó verseny kizárására használja.

- 140 Az Interseroh szintén megjegyzi, hogy az Elsőfokú Bíróság egyáltalán nem sugallja azt a megtámadott ítéletben, hogy a DSD a DSD-rendszer használatától függetlenül nyújtana engedélyt a DGP logó felhasználására. A megtámadott ítélet sem teremt kötelezettséget a DSD számára ilyen engedély biztosítására.

A Bíróság álláspontja

- 141 Amint az Elsőfokú Bíróság emlékeztetett arra a megtámadott ítélet 121. pontjában, az EK 82. cikk (2) bekezdésének a) pontjából az következik, hogy az erőfölénnyel való visszaélés tisztességtelen árak, illetve tisztességtelen üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett kikötéséből is állhat.
- 142 A megtámadott ítélet ugyanezen pontjában az Elsőfokú Bíróság felidézte azon állandó ítélkezési gyakorlatot, amely szerint erőfölénnyel való visszaélésről van szó, amikor az erőfölényes helyzetben lévő vállalkozás a szolgáltatásaiért a nyújtott szolgáltatás gazdasági értékéhez képest aránytalan mértékű díjakat követel (lásd többek között a Bíróság 226/84. sz., British Leyland kontra Bizottság ügyben 1986. november 11-én hozott ítéletének [EBHT 1986., 3263. o.] 27. pontját, és a C-340/99. sz., TNT Traco ügyben 2001. május 17-én hozott ítéletének [EBHT 2001., I-4109. o.] 46. pontját).
- 143 Amint azt az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 164. pontjában, az említett ítélet 119–163. pontjában ismertetett elemzésének eredményeként megállapította, a vitatott határozat 1. pontjában a DSD-nek felrótt magatartás, miszerint a Németországban forgalmazott, a DGP logót viselő összes csomagolás után díjfizetést ír elő, jöllehet e társaság ügyfelei bizonyítják, hogy bizonyos csomagolások tekintetében nem használják a DSD-rendszert, a rendelkezés és a fent említett ítélkezési gyakorlat értelmében erőfölénnyel való visszaélésként elemzendő. A jelen ítélet 107–117. és 126–133. pontjából továbbá az következik, hogy az Elsőfokú Bíróság által elfogadott ezen megközelítés kellően indokolt, és nem tartalmaz a DSD által a DGP logóval kapcsolatos kizárólagos jogok alapján hivatkozott ténybeli vagy jogi hibát.

- 144 Az Elsőfokú Bíróság szintén helyesen vélte úgy a megtámadott ítélet 91. pontjában, hogy erőfölénnyel való visszaélés fennállása esetén a Bizottság a 17. rendelet 3. cikke (1) bekezdésének értelmében hatáskörrel rendelkezik arra, hogy a DSD-t a megállapított jogsértés megszüntetésére kötelezze.
- 145 Amint azt az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet ugyanezen pontjában megjegyezte, a DSD-nek a vitatott határozat 3. cikkében előírt azon kötelezettség, miszerint a logóra vonatkozó felhasználási szerződés összes aláírójával szemben köteles vállalni, hogy nem szed díjat a Németországban DGP logóval forgalmazott olyan kereskedelmi csomagolások után, amelyek tekintetében nem veszik igénybe a DSD-nek a hulladékkezelési kötelezettség átvállalásával kapcsolatos szolgáltatását, és amelyek kapcsán a csomagolási rendeletben előírt kötelezettségeket más módon teljesítik, nem más, mint az erőfölénnyel való visszaélés megállapításának és a Bizottság azon említett hatásköre gyakorlásának a következménye, hogy a DSD-t kötelezheti a jogsértés megszüntetésére.
- 146 Végül a DSD állításával ellentétben a vitatott határozat 3. cikkében előírt kötelezettség semmiképpen nem jelenti a DGP logó felhasználására vonatkozó engedélyadási kötelezettség bevezetését. Az említett határozat ugyanis egyáltalán nem tartalmaz a DSD azon személyekkel kapcsolatos szabad választását érintő intézkedést, akikkel logóra vonatkozó felhasználási szerződést köt, és akiknek következképpen biztosítja az említett engedélyt. A vitatott határozat csak arra kötelezi a DSD-t, hogy ne követelje a szerződéses partnereitől azon visszaváltási és hasznosítási szolgáltatások kifizetését, amelyeket nem nyújtott.
- 147 Az előző megfontolások összességére tekintettel arra kell következtetni, hogy az Elsőfokú Bíróság nem sértette meg az EK 82. cikket, és következképpen el kell utasítani a fellebbezés ötödik jogalapját.

A 17. rendelet 3. cikkének és az arányosság elvének megsértésére alapított hatodik jogalapról

A felek érvei

- 148 A DSD először is előadja, hogy a csomagolási rendelettel és a védjegyjoggal ellentétes, hogy a DGP logó felhasználására vonatkozó engedélyadási kötelezettség vonatkozzon rá. Márpedig a vitatott határozat 3. és azt követő cikkeiben előírt intézkedések ilyen kötelezettség előírását jelentik. Az Elsőfokú Bíróság – mivel figyelmen kívül hagyta ezen intézkedések jogellenes jellegét – megsértette a 17. rendelet 3. cikkét, amely úgy rendelkezik, hogy ha a Bizottság megállapítja az EK 81. cikk vagy az EK 82. cikk megsértését, határozathozatal útján e jogsértés megszüntetésére kötelezheti az érintett vállalkozásokat.
- 149 Másodszor a DSD megállapítja, hogy a csomagolási rendelettel és a védjegyjoggal ellentétes, hogy megakadályozzák abban, hogy az ügyfeleitől megkövetelje a DGP logóval ellátott, de nem a DSD-rendszer által kezelt csomagolásokon olyan megjegyzés feltüntetését, amely lehetővé teszi a védjegye megkülönböztető hatásának semlegesítését. Mivel az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 200. pontjában figyelmen kívül hagyta a DSD e lényeges érvét, amely szerint a DGP logóval ellátott, és a DSD-rendszer által kezelt csomagolásoknak megkülönböztethetőeknek kell lenniük azon csomagolásoktól, amelyeken ugyanez a logó szerepel, de amelyeket nem ez a rendszer kezel, figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a vitatott határozat 3. cikke a 17. rendelet 3. cikke, valamint az arányosság elve megsértésének minősül.
- 150 A Bizottság, a Landbell és a BellandVision szerint az e jogalap keretében bemutatott első érv azon téves kiindulóponton alapszik, amely szerint az Elsőfokú Bíróság a DGP logó felhasználására vonatkozó elkülönült licenc elméletére támaszkodott.
- 151 Ami a DSD második érvét illeti, a Bizottság úgy érvel, hogy sem a csomagolási rendelet, sem a védjegy jog nem követeli meg a különböző csomagolások olyan azonosítását, amely lehetővé teszi azoknak a DSD-nek vagy más szolgáltatásnyújtónak történő

kiosztását. A Landbell és a BellandVision egyetértenek ezen érvel, és hozzáfűzik, hogy azon magyarázó felvilágosítás, amely szerint a csomagolás nem tartozik a DSD-rendszerbe, nem tudja orvosolni a DSD visszaélészerű magatartását.

A Bíróság álláspontja

- 152 Amint a jelen ítélet 146. pontjában megállapításra került, a vitatott határozat nem ír elő a DSD számára a DGP logó felhasználására vonatkozó engedélyadási kötelezettséget.
- 153 A hatodik jogalap alátámasztásaként hivatkozott első érvek tehát nem lehet helyt adni.
- 154 Ami a DSD azon érvét illeti, amely szerint a DGP logóval ellátott és a DSD-rendszer által kezelt csomagolásoknak megkülönböztethetőeknek kell lenniük azon csomagolásoktól, amelyekben ez a logó szerepel, de amelyeket nem ez a rendszer kezel, az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 200. pontjában megállapította, hogy tekintettel a vegyes rendszerek létezésére, nem lehetséges a DSD által kívánt különbségtétel.
- 155 E megállapítás nem téves. Amint a jelen ítélet 129. pontjában kifejtésre került, a DSD maga írja elő a szerződéses partnerei számára a DGP logónak a DSD-nek bejelentett összes csomagoláson történő feltüntetését. Amint azt a főtanácsnok az indítvány 240. pontjában megjegyezte, nem lehet előre meghatározni valamely csomagolás útját. A termék becsomagolásának vagy a becsomagolt termék eladásának időpontjában tehát nem lehet megkülönböztetni a DGP logót viselő és ténylegesen a DSD-rendszer által kezelt termékeket azoktól, amelyekben ugyanez a logó szerepel, de amelyeket egy másik rendszer kezel.

156 Következésképpen a hatodik jogalap alátámasztásaként hivatkozott második érv szintén megalapozatlan.

157 Az említett jogalapot tehát el kell utasítani.

Az eljárási szabálytalanságra alapított hetedik jogalapról

A felek érvei

158 A DSD azt rója fel az Elsőfokú Bíróságnak, hogy a saját indokolását léptette a Bizottság által adott indokolás helyébe, és megsértette a közigazgatási eljárást szabályozó szabályokat, különösen a meghallgatáshoz való jogot.

159 Az Elsőfokú Bíróság a felek által a tárgyalás során tett nyilatkozatokon alapuló új megállapításokat tett. Az Elsőfokú Bíróság által vagy a tárgyalás előtt alig három héttel, vagy a tárgyalás során feltett azon részletes kérdésekre adott válaszokról van szó, amelyek esetében az Elsőfokú Bíróság nem jelezte azon következtetéseket, amelyeket a válaszokból kívánt levonni, illetve azon kapcsolatot, amelyet az említett kérdések és a vitatott határozatban szereplő megállapítások között kívánt meghatározni.

160 Az Elsőfokú Bíróság által tett említett megállapítások azért is újak, mert a tárgyuk sem a vitatott határozatban, sem a DSD, illetve a Bizottság beadványaiban nem szerepel.

- 161 A DSD különösen két megállapítást említ: egyrészt többek között a megtámadott ítélet 139. és 154. pontjában szereplő megállapítást, miszerint a DSD-re bízott csomagolások egyszerre tartozhatnak kollektív rendszerbe és egyéni rendszerbe, másrészt pedig az ezen ítélet 137. és 139. pontjában szereplő megállapítást, miszerint a csomagolási rendelet számos korrekciós mechanizmust ír elő, amelyek lehetővé teszik a gyártóknak és a forgalmazóknak az említett rendeletről eredő kötelezettségeiknek a csomagolások egyéni vagy kollektív rendszerre való bízásával történő *a posteriori* teljesítését.
- 162 A Bizottság, a Vfw, a Landbell és a BellandVision szerint a megtámadott ítélet nem tartalmaz semmilyen új elemet a közigazgatási eljárás keretében, majd később az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás írásbeli szakasza során már megvizsgált elemekhez képest.

A Bíróság álláspontja

- 163 Emlékeztetni kell arra, hogy egyedül az Elsőfokú Bíróság dönthet az előtte folyamatban lévő ügygel kapcsolatban a rendelkezésére álló információk kiegészítésének esetleges szükségességéről. Annak mérlegelése, hogy az eljárási anyagok bizonyító erejűek-e vagy sem, egyedül az Elsőfokú Bíróság hatáskörébe tartozik, és e mérlegelésnek a fellebbezési eljárás keretében történő felülvizsgálata nem tartozik a Bíróságra, kivéve az Elsőfokú Bíróság elé terjesztett bizonyítékok elferdítése esetét, illetve amennyiben az Elsőfokú Bíróság megállapításainak ténybeli pontatlansága az ügy irataiból kitűnik (lásd különösen a C-315/99. P. sz., Ismeri Europa kontra Számvevőszék ügyben 2001. július 10-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-5281. o.] 19. pontját, valamint a C-75/05. P. és C-80/05. P. sz., Németország és társai kontra Kronofrance egyesített ügyekben 2008. szeptember 11-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6619. o.] 78. pontját).
- 164 Ezért nem róható fel az Elsőfokú Bíróságnak, hogy a tárgyalás tartása előtt és annak során részletes kérdéseket intézett a felekhez a már rendelkezésére álló információk kiegészítése érdekében, és hogy bizonyos következtetéseket vont le a felek által e kérdésekre adott válaszokból.

165 Meg kell jegyezni továbbá, hogy az Elsőfokú Bíróság tiszteletben tartotta a jogvitának a DSD által benyújtott keresetlevélből eredő tárgyát, és a vitatott határozatban szereplőkhöz nem tett hozzá új elemeket. A több visszaváltási és hasznosítási rendszer kombinálására vonatkozó lehetőséget illetően többek között e határozat indokolásának 20. és 23. pontjából kitűnik, hogy a vegyes rendszerek kérdését a Bizottság az általa végzett vizsgálat alkalmával elemezte, és hogy e kérdés következképpen nem minősült az aktához az Elsőfokú Bíróság által tett új elemnek.

166 Ebből következik, hogy a fellebbezés hetedik jogalapját el kell utasítani.

Az ésszerű ítélethozatali határidő betartásához való alapvető jog megsértésére alapított nyolcadik jogalapról

A felek érvei

167 A DSD úgy érvel, hogy az Elsőfokú Bíróság eljárási szabálytalanságot követett el és megsértette az érdekeit az ügy ésszerű határidőn belüli tárgyalásához való – az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én aláírt európai egyezmény 6. cikke és az Európai Unió 2000. december 7-én Nizzában kihirdetett alapjogi chartájának (HL C 364., 1. o.) 47. cikke által elismert – alapvető jogát.

168 A DSD emlékeztet arra, hogy az Elsőfokú Bíróság előtt lefolytatott eljárás 2001. július 5-én kezdődött, és 2007. május 24-én ért véget. Ezen időtartam még akkor is túlságosan hosszú, ha figyelembe vesszük a közösségi bíróságok előtt indított eljárásokkal járó korlátokat. E tekintetben a DSD megjegyzi, hogy az írásbeli szakasz végéről 2002. szeptember 9-én történt értesítés és a szóbeli szakasz megnyitásáról valamint a felek bizonyos kérdéseknek a tárgyalás során történő megválaszolására való

felhívásáról 2006. június 19-én hozott határozat között több mint 45 hónap telt el anélkül, hogy bármilyen intézkedés történt volna ezen időszak alatt.

- 169 A DSD azt is megjegyzi, hogy az eljárás túlzott elhúzódása az érdekei súlyos megsértésnek minősül, amelyet többek között a szerződéses és üzleti modelljének sértése, valamint az azon lehetőségtől való megfosztás jellemez, hogy a DSD méltányos díjazásban részesüljön a DGP logó egyszerű használatának ellenértékéért.
- 170 A DSD szerint a Bíróság alapokmánya 58. és 61. cikkének együttes olvasatából következik, hogy ha a fellebbezés alátámasztásaként hivatkozott, az Elsőfokú Bíróság előtti, a fellebbező érdekeit hátrányosan befolyásoló eljárási szabálytalanságra vonatkozó jogalap megalapozott, a Bíróság az Elsőfokú Bíróság határozatát hatályon kívül helyezi. E szabály – amint azt a Bíróság a fent hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben elismerte – a pergazdaságosságra tekintettel és ezen eljárási szabálytalanság azonnali és hatékony orvoslásának biztosítása érdekében indokolt.
- 171 Szintén a Bíróság alapokmányának 58. és 61. cikke alapján a DSD úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság előtti ilyen eljárási szabálytalanság indokolja az Elsőfokú Bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, függetlenül azon kérdéstől, hogy e szabálytalanság hatással volt-e a jogvita kimenetelére.
- 172 A Bizottság, a Landbell és a BellandVision megállapítja, hogy a jelen esetben semmi nem engedi meg az eljárás időtartama és a jogvita kimenetele közötti összefüggés feltételezését. A megtámadott ítélet hatályon kívül helyezése egyébként még inkább meghosszabbítaná az eljárás időtartamát.
- 173 Az eljárás időtartamát mindenképpen igazolja a jogvita bonyolultsága, amelyért a DSD maga felelős annyiban, amennyiben számos melléklettel rendelkező, terjedelmes beadványokat nyújtott be. Ugyanez igaz a fent hivatkozott Duales System Deutschland

kontra Bizottság ügyben 2007. május 24-én hozott ítélet alapjául szolgáló T-289/01. sz. ügyre, amelyet az Elsőfokú Bíróság párhuzamosan kezelt a megtámadott ítélet alapjául szolgáló T-151/01. sz. ügygel.

- 174 A DSD-nek az érdekei sérelmére vonatkozó állításokat a Bizottság pontatlannak véli. Ami különösen a DSD kereskedelmi modelljét illeti, a Bizottság megjegyzi, hogy az EK 82. cikk alapján hozott minden olyan határozat, amely elrendeli az erőfölénnyel való visszaélés megszüntetését, szükségszerűen az érintett vállalkozás üzletpolitikájának megváltoztatásával jár.
- 175 A VfW megjegyzi, hogy a DSD nem szenvedett semmilyen hátrányt az eljárás elhúzódása miatt annyiban, amennyiben folytathatta a tevékenységeit, és a piacon való helyzete nem gyengült jelentősen. Végül még a felperes érdekeinek sérelme esetén is aránytalan lenne a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezése.

A Bíróság álláspontja

- 176 Amint kitűnik a Bíróság alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből és az ítélkezési gyakorlatból, a Bíróság rendelkezik hatáskörrel annak felülvizsgálatára, hogy az Elsőfokú Bíróság követett-e el a fellebbező érdekeit hátrányosan befolyásoló eljárási szabálytalanságokat, és a Bíróságnak meg kell győződnie arról, hogy a közösségi jog általános elveit tiszteletben tartották (a fent hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 19. pontja és a C-13/99. P. sz., TEAM kontra Bizottság ügyben 2000. június 15-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-4671. o.] 36. pontja).
- 177 A jelen jogalap keretében hivatkozott szabálytalanságot illetően emlékeztetni kell arra, hogy az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 6. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan

és ésszerű időn belül tárgyalja, és az hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.

- 178 E jog közösségi jogi alapelvként alkalmazható a Bizottság határozata elleni bírósági kereset keretében (lásd a fent hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 21. pontját, valamint a C-341/06. P. és C-342/06. P. sz., Chronopost és La Poste kontra UFEX és társai egyesített ügyekben 2008. július 1-jén hozott ítélet [EBHT 2008., I-4777. o.] 45. pontját).
- 179 Az említett jogot másfelől megerősíti az Európai Unió alapjogi chartájának 47. cikke. Amint azt a Bíróság több ízben megállapította, e cikk a hatékony bírói jogvédelem elvére vonatkozik (a C-432/05. sz. Unibet-ügyben 2007. március 13-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-2271. o.] 37. pontja, a C-402/05. P. és C-415/05. P. sz., Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben 2008. szeptember 3-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-6351. o.] 335. pontja és a C-47/07.-P. sz., Masdar (UK) kontra Bizottság ügyben 2008. december 16-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-9761. o.] 50. pontja).
- 180 Amennyiben a Bizottság és a Vfw vitatja az eljárás időtartama és a DSD érdekei közötti összefüggés létezését, és így azt állítja, hogy azon kérdés, hogy a jelen jogalap ténylegesen a Bíróság alapokmánya 58. cikkének első bekezdése szerinti, a fellebbező érdekeit hátrányosan befolyásoló eljárási szabálytalanságra vonatkozik, meg kell állapítani, hogy az ügyfeleivel kötött típusszerződés módosítására kényszerítő határozat megsemmisítése érdekében keresetet benyújtó vállalkozásnak nyilvánvaló üzletpolitikai érdekek miatt bizonyos érdeke fűződik ahhoz, hogy ésszerű határidőben határozzanak azon érvelésről, amellyel azt állítja, hogy az említett határozat jogellenes. Azon körülménynek, hogy más ügyekben a Bíróság az eljárás időtartamának kérdését a Bizottság versenyjogi jogsértésért bírságot kiszabó határozatai elleni keresetek keretében vizsgálta (lásd többek között a fent hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 21. pontját, a C-194/99. P. sz., Thyssen Stahl kontra Bizottság ügyben 2003. október 2-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-10821. o.] 154. pontját, valamint a fent hivatkozott Sumitomo Metal Industries és Nippon Steel kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 115. pontját), holott a jelen esetben ilyen bírságot nem szabtak ki a DSD-re, ezzel összefüggésben nincs jelentősége.

- 181 Arra is emlékeztetni szükséges, hogy a határozat meghozatalához szükséges idő ésszerű jellegét az egyes ügyek sajátos körülményeinek – például az ügy bonyolultságának és a felek magatartásának – figyelembevételével kell megállapítani (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Sumitomo Metal Industries és Nippon Steel kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 116. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a C-146/08. P. sz., Efkon kontra Parlament és Tanács ügyben 2009. március 26-án hozott végzés 55. pontját).
- 182 A Bíróság e tekintetben kimondta, hogy a releváns szempontok felsorolása nem kimerítő, valamint hogy az említett időtartam ésszerű jellegének vizsgálata nem követeli meg az azt okozó körülmények mindegyikének rendszeres vizsgálatát, amennyiben az eljárás időtartama legalább egy körülmény alapján indokolt. Így az ügy bonyolultsága vagy a felperes időhúzó magatartása önmagában alkalmas egy első látásra túl hosszúnak tűnő időtartam igazolására (a C-238/99. P., C-244/99. P., C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P.–C-252/99. P. és C-254/99. P. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. október 15-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-8375. o.] 188. pontja, valamint a fent hivatkozott Thyssen Stahl kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 156. pontja).
- 183 A jelen esetben meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság előtt lefolytatott eljárás körülbelül 5 évre és 10 hónapra nyúlt időtartama nem igazolható az ügy semmilyen sajátos körülményével.
- 184 Bizonyos többek között, hogy az írásbeli szakasz befejezéséről 2002 szeptembere során történő értesítés és a szóbeli szakasz 2006 júniusában történő megnyitása közötti időszak 3 évig és 9 hónapig tartott. Ezen időszak hosszúsága nem magyarázható az ügy körülményeivel, legyen szó akár az ügy bonyolultságáról, a felek magatartásáról vagy akár eljárási nehézségek felmerüléséről.
- 185 Ami különösen az ügy bonyolultságát illeti, meg kell állapítani, hogy a DSD által a vitatott határozat és a 2001/837 határozat ellen benyújtott keresetek, amelyek a csomagolási rendelet, a DSD szerződéses viszonyai, a Bizottság határozati és a DSD által hivatkozott érvek alapos vizsgálatát követelték, nem voltak olyan nehézségűek vagy olyan nagyszabásúak, amelyek megakadályozták volna az Elsőfokú Bíróságot

abban, hogy ezen ügyiratok összefoglalását és a szóbeli szakasz előkészítését 3 évnél és 9 hónapnál rövidebb idő alatt megtegye.

186 Végül – amint azt a Bíróság már megállapította – a versenyjogi szabályok megsértésére vonatkozó jogvita esetén a gazdasági szereplőket megillető jobbiztonság alapvető követelménye, valamint a belső piacon a torzulásmentes verseny biztosításának célja nagy jelentőséggel bír nemcsak maga a felperes és versenytársai, hanem harmadik személyek számára is az érintett személyek nagy száma és a szóban forgó gazdasági érdekek miatt (a fent hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 30. pontja). A jelen esetben, tekintettel a DSD erőfölényére, azon szolgáltatási piac terjedelmére, ahol ez utóbbi és versenytársai tevékenységüket kifejtik, a jogvita kimenetelének a követendő gyakorlatra, valamint a gyártók és a forgalmazók által a becsomagolt termékek után fizetendő díjakra való esetleges következményeire és a DGP logó rendkívül elterjedt használatával kapcsolatos jogvita által felvetett kérdésekre az írásbeli szakasz befejezése és az eljárás következő szakasza között eltelt idő túl hosszú.

187 Egyebekben, amint a főtanácsnok az indítványa 293–299. pontjaiban megállapította, az említett időközött nem szakította meg sem pervezető intézkedések vagy bizonyítás Elsőfokú Bíróság általi elrendelése, sem a felek által előidézett eljárási nehézségek.

188 Figyelembe véve az előző körülményeket, úgy kell tekinteni, hogy az Elsőfokú Bíróság előtt lefolytatott eljárás megsértette az ésszerű ítélethozatali határidő tiszteletben tartásával kapcsolatos követelményeket.

189 Az Elsőfokú Bíróság előtt lefolytatott eljárás ésszerű határideje be nem tartásának következményeit illetően a DSD a Bíróság alapokmánya 61. cikkének első bekezdésében megállapított azon szabályra hivatkozik, amely szerint, ha a fellebbezés megalapozott, a Bíróság az Elsőfokú Bíróság határozatát hatályon kívül helyezi. Mivel a jelen jogalap az ésszerű ítélethozatali határidő megsértésére vonatkozott, ami a fellebbező érdekeit

hátrányosan befolyásoló eljárási szabálytalanságnak minősül ezen alapokmány 58. cikke értelmében, e szabálytalanság megállapításának a DSD szerint szükségszerűen a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezéséhez kell vezetnie azon kérdéstől függetlenül, hogy az említett szabálytalanságnak volt-e hatása a jogvita kimenetelére. E hatályon kívül helyezés elmaradása esetén a Bíróság nem tartja be az alapokmánya 61. cikkét.

- 190 Ezen érvel a DSD azt javasolja a Bíróságnak, hogy térjen el azon ítélkezési gyakorlatától, amely szerint az ésszerű ítélethozatali határidő be nem tartása csak akkor vezet a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezéséhez, ha az eljárás elhúzódása hatással volt a jogvita kimenetelére (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 49. pontját). A jelen esetben a DSD nem hozott fel erre vonatkozó bizonyítékokat.
- 191 Amint azt a DSD hangsúlyozta, természetesen igaz, hogy az ésszerű ítélethozatali határidő be nem tartása eljárási szabálytalanságnak minősül (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 48. pontját).
- 192 A Bíróság alapokmánya 61. cikkének első bekezdését azonban hasznosan kell értelmezni és alkalmazni.
- 193 Márpedig annyiban, amennyiben nem létezik olyan ténykörülmeny, amely arra utalna, hogy az ésszerű ítélethozatali határidő be nem tartásának hatása lehetett a jogvita kimenetelére, a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezése nem orvosolná a hatékony bírói jogvédelem elvének az Elsőfokú Bíróság által elkövetett megsértését.
- 194 Továbbá, amint azt a főtanácsnok megjegyezte az indítványa 305. és 306. pontjában, figyelembe véve a közösségi versenyjog tiszteletben tartásának szükségességét, a Bíróság pusztán az ésszerű ítélethozatali határidő megsértésének indokával nem engedheti meg a fellebbezőnek a jogsértés megtörténtének újbóli megkérdőjelezését,

miközben a Bíróság az ezen jogsértéssel és az arra vonatkozó közigazgatási eljárással kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság által tett megállapítások ellen irányuló jogalapok összességét mint megalapozatlant elutasította.

195 Amint azonban a főtanácsnok az indítványa 307. és azt követő pontjaiban megjegyezte, az, hogy az Elsőfokú Bíróság nem hozta meg ítéletét ésszerű időn belül, a Közösség elleni, az EK 235. cikk és EK 288. cikk második bekezdése alapján benyújtott keresettel érvényesíthető kártérítési igényt alapozhat meg.

196 Következésképpen a DSD azon érve, amely szerint az ésszerű határidő túllépésének az eljárási szabálytalanságok orvoslásának biztosítása érdekében a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezéséhez kell vezetnie, megalapozatlannak bizonyul. Ennélfogva a nyolcadik jogalapot el kell utasítani.

197 Mivel a DSD által előadott jogalapok egyikét sem lehet elfogadni, a fellebbezést el kell utasítani.

A költségekről

198 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a értelmében, amely a 118. cikk alapján a fellebbezési eljárásra is alkalmazandó, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a Bizottság, az Interseroh, a Vfw, a Landbell és a BellandVision kérte a DSD költségek viselésére való kötelezését, és ez utóbbi pervesztes lett, ezért kötelezni kell a jelen eljárás költségeinek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A Bíróság a fellebbezést elutasítja.**

- 2) **A Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH viseli saját, valamint a jelen eljárás során az Európai Közösségek Bizottsága, az Interseroh Dienstleistungs GmbH, a Vfw GmbH, a Landbell AG für Rückhol-Systeme, és BellandVision GmbH részéről felmerült költségeket.**

Aláírások